

Resultater af skolepraktik

En undersøgelse af skolepraktikelever
og deres tilknytning til arbejdsmarkedet

Resultater af skolepraktik

En undersøgelse af skolepraktikelever
og deres tilknytning til arbejdsmarkedet

2012

Resultater af skolepraktik

© 2012 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form
på: www.eva.dk

ISBN (www) 978-87-7958-681-9

Foto: Thomas Søndergaard

Indhold

Forord	5
Resume	6
1 Om undersøgelsen	8
2 EVA's tidligere undersøgelse	11
3 Eleverne i skolepraktik	13
3.1 Betydning af de enkelte faktorer	13
3.2 Skolepraktikkens omfang	17
4 Effekter af skolepraktik	19
4.1 Kort om metoden	19
4.2 Analysens hovedresultater	20
4.3 De enkelte resultatmål	20
4.4 Institutionsspecifikke forhold	23
4.5 Betydningen af konjunkturer	24
5 Konklusioner og perspektiver	26
5.1 Hvad siger tallene?	26
5.2 Hvad betyder tallene?	27
Appendiks	
Appendiks A: Erhvervsuddannelsessystemet og skolepraktikordningen	29
Appendiks B: Om uddannelserne i undersøgelsen	31
Appendiks C: Undersøgelsens metode	34
Appendiks D: Tabeller	42

Forord

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) fremlægger i denne rapport resultaterne af en undersøgelse af skolepraktikkens betydning for elevernes faglige niveau og deres efterfølgende tilknytning til arbejdsmarkedet. Undersøgelsen indgår i EVA's handlingsplan for 2012.

Undersøgelsen skal ses i tæt sammenhæng med EVA's tidligere rapport om skolepraktik, der fokuserer på skolernes arbejde med at tilrettelægge deres udbud af skolepraktik (*Skolepraktik i erhvervsuddannelserne*, 2011).

Tilsammen tegner rapporterne et nuanceret og bredt dækkende billede af muligheder og udfordringer i arbejdet med skolepraktikken. Vi håber, at de kan udgøre et vigtigt videngrundlag i det videre arbejde.

Agi Csonka
Direktør for EVA

Resume

Undersøgelsen handler om elever på otte erhvervsuddannelser, der har gennemført en del af deres uddannelse i skolepraktik. Undersøgelsen belyser dels det faglige niveau hos disse elever, dels deres efterfølgende tilknytning til arbejdsmarkedet, efter at de er blevet færdiguddannede.

Den grundlæggende ide i undersøgelsen er at sammenligne skolepraktikelevernes resultater med andre erhvervsuddannelseselevers resultater. I analyserne er der så vidt muligt taget højde for, at disse grupper adskiller sig fra hinanden på flere punkter, der rækker ud over det forhold, at den ene gruppe har gennemført dele af deres uddannelse i skolepraktik, mens den anden gruppe har gennemført deres uddannelse i ordinær praktik.

Undersøgelsens resultater skal ses i tæt sammenhæng med EVA's tidligere rapport om skolepraktik, der blev offentliggjort i 2011.

Centrale resultater i undersøgelsen

Undersøgelsen viser, at forskellen på, hvordan hhv. skolepraktikelever og andre erhvervsuddannelseselever klarer sig, er forholdsvis lille. Generelt er der dog en tendens til, at færdiguddannede med skolepraktik ikke klarer sig lige så godt som andre elever, selv om der er forskelle fra uddannelse til uddannelse.

Undersøgelsen viser endvidere, at forskellen mellem færdiguddannede hhv. med og uden skolepraktik især er lille, for så vidt angår elevernes faglige niveau, mens forskellen er større mht. elevernes efterfølgende arbejdsmarkedstilknytning.

Endelig viser undersøgelsen, at skolepraktikkens varighed har betydning. Forskellen mellem færdiguddannede med og uden skolepraktik er således mindre for færdiguddannede, der har været forholdsvis kort tid i skolepraktik (højest 30 % af den samlede uddannelsestid), end den er for færdiguddannede, der har været forholdsvis lang tid i skolepraktik (mere end 30 %).

Samlet tegner undersøgelsen et nuanceret billede af skolepraktikkens resultater. I vurderingen af resultaterne er det vigtigt at være opmærksom på, at forskellene mellem færdiguddannede med og uden skolepraktik muligvis er endnu mindre, end undersøgelsen viser. Metoden i undersøgelsen kan nemlig kun tage højde for umiddelbart kvantificerbare forskelle mellem de to elevgrupper. Det betyder fx, at forskelle mellem de to elevgrupper mht. sociale kompetencer og personlig "drive" ikke indgår i analysen.

Samlet vurdering af skolepraktikken

Overordnet er der ikke tvivl om, at skolepraktikken bidrager både til, at flere unge gennemfører en ungdomsuddannelse, og til, at flere bliver faglærte. EVA's undersøgelser peger imidlertid på, at de potentialer, som ordningen rummer, ikke udnyttes godt nok.

Skolepraktikordningen står over for tre – tæt forbundne – udfordringer, hhv. en rekrutteringsudfordring, der handler om den lille søgning til skolepraktikken, en omdømmeudfordring, der handler om skolepraktikkens dårlige rygte, og endelig en kvalitetsudfordring, der handler om at sikre, at udbyderne kan udnytte de læringsmæssige potentialer i ordningen.

Tilsammen peger EVA's undersøgelser på, at det er vigtigt at sætte skolepraktikkens omdømme på dagsordenen som et centralt indsatsområde. Undersøgelserne peger endvidere på, at det er vigtigt at fortsætte det igangværende arbejde med at kvalitetsudvikle skolepraktikken med hen-

blik på at skabe stærke og velfungerende skolepraktikmiljøer. Det kan fx ske som led i arbejdet med at etablere nye rammer for ordningen i praktikcentre.

Endelig peger undersøgelserne på, at det er vigtigt, at kvalitetsarbejdet omfatter udvikling af nye og mere fleksible modeller for arbejdsdelingen mellem undervisningen på skolen og oplæringen i virksomheden. Det vil give mulighed for, at skolepraktikken kan blive et selvstændigt læringsrum – dvs. et tredje læringsrum med sine egne opgaver og sin egen plads i tæt samspil med undervisningen på skolen og praktikken i virksomheden.

1 Om undersøgelsen

Denne undersøgelse handler om eleverne i skolepraktikken og om skolepraktikkens resultater. Undersøgelsen skal ses i sammenhæng med den rapport, EVA tidligere har offentliggjort om skolepraktik (*Skolepraktik i erhvervsuddannelserne*, 2011).

Skolepraktik kort fortalt

Erhvervsuddannelsernes hovedforløb er opbygget som vekseluddannelser, dvs., at de består af perioder, der veksler mellem undervisning på skole og oplæring i en virksomhed. Normalt kan man derfor kun påbegynde et hovedforløb, hvis man har en praktikplads og en uddannelsesaftale med en virksomhed.

Skolepraktik er et tilbud til de elever på erhvervsuddannelserne, der mangler en praktikplads, og som i øvrigt opfylder bestemte betingelser. Tilbuddet indebærer, at eleven kan gennemføre (dele af) uddannelsens praktikforløb i skoleregiet i stedet for i en virksomhed. Skolepraktik udbydes på godt 40 % af landets omkring 110 forskellige erhvervsuddannelser.

Ordningen med skolepraktik blev indført i 1990. Ordningen skal tilgodese to formål: For det første skal ordningen bidrage til, at der også i tider med mangel på praktikpladser bliver uddannet tilstrækkeligt med kvalificeret arbejdskraft, så det fremtidige behov for faglærte kan dækkes. For det andet skal skolepraktikken bidrage til at realisere målsætningen om, at 95 % af en årgang gennemfører en ungdomsuddannelse, da ordningen betyder, at elever kan gennemføre en erhvervsuddannelse, selv om de ikke har en praktikplads i en virksomhed.

En nærmere redegørelse for erhvervsuddannelsessystemet og skolepraktikordningen findes i appendiks A.

Undersøgelsens formål

Undersøgelsen har to formål: Den skal dels tegne et billede af skolepraktikeleverne, dels analysere effekterne af skolepraktik.

Det første formål indebærer, at undersøgelsen skal identificere de faktorer, der har betydning for, om elever gennemfører deres erhvervsuddannelse med eller uden skolepraktik.

Det andet formål indebærer, at undersøgelsen skal analysere, hvordan færdiguddannede elever med skolepraktik klarer sig på arbejdsmarkedet i sammenligning med andre elever fra erhvervsuddannelserne. Desuden belyser undersøgelsen, om elever med skolepraktik fagligt set bliver lige så dygtige som andre elever.

Der er flere grunde til at gennemføre en sådan undersøgelse. Som følge af den økonomiske krise efter konjunkturskiftet i 2008 opretter virksomhederne færre nye praktikpladser. Det har ført til mangel på praktikpladser og en stigende tilgang af elever til skolepraktikken. Den stigende tilgang betyder, at en undersøgelse af eleverne i skolepraktikken og skolepraktikkens resultater bliver interessant i sig selv.

Hertil kommer, at skolepraktikken er omdiskuteret. Ofte høres det synspunkt, at skolepraktikken har svært ved at sikre de samme uddannelsesmæssige kvaliteter som ordinære praktikforløb i virksomheder. Det er derfor interessant at undersøge, hvordan elever med skolepraktik faktisk klarer sig i forhold til de elever, som har gennemført hele deres uddannelse i ordinær praktik.

Dermed kan undersøgelsens resultater bidrage til at kvalificere debatten om erhvervsuddannelserne.

Undersøgelsens datagrundlag og metode

Undersøgelsen bygger på registerdata vedrørende færdiguddannede erhvervsuddannelseselever i perioden 2006-2009. Undersøgelsen fokuserer på 8 uddannelser blandt de 45 uddannelser, der udbydes med skolepraktik. I enkelte tilfælde repræsenteres en uddannelse dog ved et bestemt speciale inden for uddannelsen. Følgende uddannelser/specialer indgår i undersøgelsen:

- Administrationsuddannelsen (speciale inden for kontoruddannelse med specialer)
- Bygningsmaleruddannelsen
- Elektrikeruddannelsen
- Kokkeuddannelsen (speciale inden for gastronomuddannelsen)
- Mekanikeruddannelsen
- Mureruddannelsen
- Tandklinikassistentuddannelsen
- Tømreruddannelsen (speciale inden for træfagernes byggeuddannelse).

Uddannelserne er udvalgt, så de afspejler forskellige faglige traditioner og repræsenterer forskellige brancher og arbejdsmarkeder.

Udvalget af uddannelser indebærer, at undersøgelsen dækker en stor del af den samlede skolepraktik. Tilsammen omfatter de 8 uddannelser 57 % af alle færdiguddannede med skolepraktik i den periode, undersøgelsen dækker. De resterende 43 % fordeler sig på de 37 andre uddannelser, der udbydes med skolepraktik. Der vil ofte være tale om mindre grupper af skolepraktikelever på disse uddannelser, således at det ikke vil være muligt at identificere sammenlignelige grupper af færdiguddannede med og uden skolepraktik. På grund af skolepraktikkens begrænsede volumen på disse uddannelser vil det derfor ikke være statistisk holdbart at gennemføre specifikke analyser af skolepraktikeleverne i forhold til andre elever.

I appendiks B findes en præsentation af de otte uddannelser. I appendiks B bliver der ligeledes gjort nærmere rede for, hvordan uddannelserne/specialerne er afgrænset i denne undersøgelse.

Metoden i undersøgelsen

Analyserne er gennemført som et effektstudie med fokus på to forskellige *outcomes* af skolepraktikken, hhv. elevernes faglige niveau og deres efterfølgende tilknytning til arbejdsmarkedet. Skolepraktikelevernes resultater på disse områder sammenholdes med resultaterne blandt elever, der har gennemført hele uddannelsen i ordinær praktik. I undersøgelsen fungerer sidstnævnte gruppe altså som kontrolgruppe.

En sammenligning af resultaterne i de to elevgrupper må nødvendigvis tage højde for, at grupperne på forhånd kan adskille sig fra hinanden i en række henseender, som kan have betydning for deres faglige niveau og deres arbejdsmarkedstilknytning. Man kan derfor ikke nøjes med at sammenligne deres resultater "lige over".

Vi har valgt at benytte en særlig *propensity score matching*-teknik i analyserne. Teknikken skal sikre, at *outcomes* kun sammenholdes for grupper af elever, der faktisk er sammenlignelige, dvs. grupper, som ideelt set kun adskiller sig ved, at den ene gruppe har gennemført hele uddannelsen i ordinær praktik, mens den anden gruppe har været i skolepraktik undervejs i forløbet. Med den anvendte teknik korrigerer vi altså så vidt muligt for betydningen af en række andre forskelle mellem elever, der har hhv. ikke har været i skolepraktik.

Appendiks C indeholder en nærmere redegørelse for datagrundlaget og metoden i undersøgelsen. En redegørelse for, hvordan de to *outcome*-variable er defineret og operationaliseret, findes også i appendiks C.

Undersøgelsen er gennemført af en projektgruppe på EVA, der består af metodekonsulent Thomas Hem Pedersen (projektleder), evalueringskonsulent Bo Söderberg og metodemedarbejder Matilde Bruun Hansen.

Rapportens opbygning

Rapporten indeholder ud over denne indledning fire kapitler og fire appendikser.

Kapitel 2 redegør for de vigtigste resultater fra EVA's tidligere undersøgelse, der belyser muligheder og udfordringer i skolepraktikken på baggrund af interview med elever, instruktører og ledere.

Kapitel 3 og 4 bygger på registerdata. Kapitel 3 tegner et billede af de faktorer, der har betydning for, om en elev gennemfører sin uddannelse med skolepraktik. I kapitel 4 fremlægges analyserne af skolepraktikkens resultater mht. elevernes faglige niveau og deres tilknytning til arbejdsmarkedet.

Kapitel 5 diskuterer undersøgelsens resultater og fremlægger en række overvejelser og perspektiver i forhold til den videre debat om erhvervsuddannelserne og skolepraktikken. Kapitlet trækker desuden tråde mellem denne undersøgelse og EVA's tidligere undersøgelse af skolepraktikken.

Appendiks A gør nærmere rede for skolepraktikordningen og hovedtrækkene i erhvervsuddannelsessystemet. Appendiks B indeholder en række fakta om de uddannelser, der indgår i undersøgelsen. Appendiks C redegør for undersøgelsens datagrundlag og analysestrategi og for tekniske aspekter af den anvendte analysemetode og de modeller, der bruges i analyserne. Endelig fremlægger appendiks D en række bilagstabeller, der danner grundlag for analyser og konklusioner i de enkelte kapitler.

2 EVA's tidlige undersøgelse

EVA's rapport fra 2011 (*Skolepraktik i erhvervsuddannelserne*) belyser mulighederne og udfordringerne i skolepraktikken. Overordnet viser undersøgelsen, at skolepraktikken rummer en række læringsmæssige potentialer, men også, at det er vanskeligt for skolerne at tilrettelægge forløb, der udnytter disse potentialer fuldt ud.

Undersøgelsen fra 2011 bygger fortrinsvis på kvalitative data. Elever, instruktører, ledelsesrepræsentanter og medarbejdere med ansvar for det praktikpladsopsøgende arbejde på skolerne blev interviewet. Endvidere blev der gennemført interview med repræsentanter fra faglige udvalg og formandskaber for lokale uddannelsesudvalg. Dette kapitel sammenfatter de væsentligste resultater fra undersøgelsen.

Læringsmæssige styrker

På nogle områder kan læringsudbyttet i skolepraktikken være fuldt på højde med læringen i virksomhederne. Det vurderer elever, instruktører og ledere i interviewene. I teknisk faglig forstand kan læringsudbyttet ligefrem være større. I virksomhederne vil man nemlig sjældent have tid til eller mulighed for at tilrettelægge forløbene ud fra læringshensyn på samme måde som i skolepraktikken. Det gælder fx forløb, hvor eleverne gennem længere tid får lov til at arbejde selvstændigt med teknisk avancerede emner.

I skolepraktikken har man også mulighed for at tilrettelægge forløb, der i højere grad tilgodeser forskellige typer af elever, fx elever, som på det personlige plan ikke er parat til en praktikplads lige efter grundforløbet, men som ofte får en restuddannelsesaftale efter en periode i skolepraktikken. Statistikken viser, at hovedparten af eleverne i skolepraktik faktisk ender med at få en uddannelsesaftale, og at det kun er få elever, der gennemfører hele deres uddannelsesforløb i skolepraktikken.

På andre områder kan skolepraktikken ikke sikre den samme læringsmæssige kvalitet som praktikforløb i virksomhederne. I skolepraktikken har eleverne nemlig ikke de samme muligheder for at blive socialiseret til arbejdslivet eller tilegne sig de arbejdsmarkeds-mæssige kompetencer, som kendetegner den branche, de er ved at uddanne sig til. Det hænger sammen med, at skolepraktikken har svært ved at etablere et læringsmiljø, der svarer til det, eleverne ville møde i en virksomhed mht. kundekontakt, kollegarelationer og tidspres.

Undersøgelsen viser altså, at skolepraktikken på nogle områder rummer væsentlige læringsmæssige muligheder, mens den på andre områder har svært ved at sikre de samme læringsmæssige kvaliteter som praktikforløb i virksomheder.

Udfordringer i skolepraktikken

Undersøgelsen viser samtidig, at det er vanskeligt for skolerne at tilrettelægge forløb, der udnytter skolepraktikkens potentialer.

For det første rummer skolepraktikken en indbygget modsætning, da skolerne skal forfølge flere mål, som umiddelbart kan være vanskelige at forfølge samtidig. På den ene side skal skolerne nemlig sikre en høj grad af læring i skolepraktikken, samtidig med at de på den anden side skal arbejde for at få eleverne ud af skolepraktikken hurtigst muligt.

For det andet viser interviewene, at skolepraktikkens beskedne og ofte stærkt svingende volumen på den enkelte skole betyder, at skolerne har svært ved at gennemføre en mere langsigtet plan-

lægning af deres udbud og sikre et systematisk udviklings- og kvalitetsarbejde i skolepraktikken. Det viste sig også på den måde, at skolerne havde forskellige prioriteringer og forskellig praksis i tilrettelæggelsen af skolepraktikken.

Lille søgning

Den lille søgning til skolepraktikken er en udfordring i sig selv. EVA's undersøgelse viser, at skolepraktikken i 2009 opsamlede højst 30 % af de elever, der ikke kunne finde en praktikplads efter grundforløbet. Den lille søgning indebærer, at mange elever ikke fortsætter på den uddannelse, de har kvalificeret sig til via deres grundforløb.

Der kan være mange grunde til den lille søgning til skolepraktikken, fx at eleverne hellere vil begynde på et nyt grundforløb eller en anden uddannelse uden for erhvervsuddannelsessystemet, eller at de på forhånd vurderer, at de ikke kan opfylde de krav om mobilitet, man skal opfylde for at blive optaget. Men den lille søgning hænger givetvis også sammen med skolepraktikkens omdømme.

Den lille søgning til skolepraktikken er bemærkelsesværdig, idet mange elever oplever, at skolepraktikken er bedre end sit rygte. De giver fx udtryk for, at de lærer meget, og at de er glade for deres instruktører, som i mange tilfælde giver dem det skub, de føler, de har brug for. Men det er tydeligt, at eleverne samtidig er bekymrede for skolepraktikkens omdømme. I interviewene fortæller de fx, at de er bange for, hvordan de vil klare sig på arbejdsmarkedet, når de er blevet færdiguddannet. Det gælder især, hvis de har været i skolepraktik i en større del af deres uddannelse.

Vigtige indsatsområder

Undersøgelsen fra 2011 konkluderer, at der er behov for tiltag, der kan sikre, at potentialerne i skolepraktikken udnyttes i højere grad. Det er vigtigt for de unge, så færre afbryder den uddannelse, de er i gang med, og det er vigtigt for arbejdsmarkedet, så vi også vil have tilstrækkeligt med faglært arbejdskraft i fremtiden. Det er også vigtigt i et længere tidsperspektiv, idet praktikpladsproblemet næppe kun er en følge af konjunkturerne. I et vist omfang må praktikpladsproblemet antages at hænge sammen med strukturelle forhold på arbejdsmarkedet, som også vil gøre sig gældende, selv om konjunkturerne vender.

Undersøgelsen peger på en række indsatsområder, som kan bidrage til, at skolepraktikkens potentialer udnyttes i større udstrækning. For det første peger undersøgelsen på behovet for at samle udbuddet på færre lokaliteter, tydeligt adskilt fra den øvrige undervisning på erhvervsskolerne, fx i særlige praktikcentre. Det vil styrke mulighederne for at opbygge velfungerende skolepraktikmiljøer.

For det andet peger undersøgelsen på behovet for indsatser, der styrker skolepraktikkens omdømme. Omdømmet påvirker nemlig søgningen til skolepraktikken, og desuden kan det dårlige omdømme næppe undgå at smitte af på erhvervsuddannelsernes generelle omdømme.

I den sammenhæng viste undersøgelsen, at omdømmet faktisk kan ændres gennem en målrettet og systematisk indsats – fx ved at sikre, at skolepraktikken bliver omtalt positivt på skolen og i lokalsamfundet, og ved en aktiv indsats i form af lokale projekter, der inddrager erhvervslivet og det lokale arbejdsmarked. Omdømmet er altså ikke en statisk størrelse, der er givet én gang for alle.

For det tredje peger undersøgelsen på behovet for at udvikle nye modeller i samspillet mellem skolepraktik og praktik i virksomheder. Det er vigtigt, at skolepraktikken kommer væk fra sin nuværende status af hverken at være skole eller virksomhed – uden at være noget i sig selv – til at blive et selvstændigt læringsrum mellem og i samspil med undervisningen på skolen og praktikken i virksomhederne. Det er samtidig vigtigt at udvikle nye samarbejdsformer, der kan styrke og supplere samarbejdet mellem skolerne, virksomhederne og parterne på arbejdsmarkedet.

3 Eleverne i skolepraktik

Dette kapitel redegør for de faktorer, der har betydning for, om elever gennemfører deres erhvervsuddannelse med eller uden skolepraktik.

Analysens hovedresultater

Analysen viser, at de elever, der har været i skolepraktik i løbet af deres uddannelsesforløb, på en række punkter adskiller sig fra de elever, der ikke har været i skolepraktik, dvs. de elever, der har gennemført deres erhvervsuddannelse alene gennem ordinær praktik. Følgende faktorer har betydning:

- *Køn*: På 4 ud af de 8 uddannelser, der indgår i undersøgelsen, har kvindelige elever større sandsynlighed for at komme i skolepraktik end mandlige elever. Dette gælder særligt på de mandsdominerede uddannelser.
- *Etnicitet*: På 7 af de 8 uddannelser har elever, der er indvandrere eller efterkommere af indvandrere fra ikkevestlige lande, større sandsynlighed for at komme i skolepraktik end elever, der er etniske danskere eller indvandrere/efterkommere af indvandrere fra vestlige lande. I den sammenhæng er det vigtigt at være opmærksom på, at elever med indvandrerbaggrund kun udgør en lille andel af erhvervsuddannelseseleverne, bortset fra tandklinikassistentuddannelsen (omkring 5 %).
- *Tidligere karakterer*: På 6 af de 8 uddannelser har elever med lavere karaktergennemsnit fra grundskolen eller EUD¹ større sandsynlighed for at komme i skolepraktik.
- *Tidligere gennemførte ungdomsuddannelser*: På alle 8 uddannelser er der *mindre* sandsynlighed for at komme i skolepraktik, hvis man har gennemført en gymnasial uddannelse inden erhvervsuddannelsen. På 3 af de 8 uddannelser er der *mindre* sandsynlighed for at komme i skolepraktik, hvis eleven tidligere har gennemført en anden erhvervsuddannelse.
- *Familiens uddannelsestradition*: På 5 af de 8 uddannelser er der *mindre* sandsynlighed for at komme i skolepraktik, hvis et eller flere medlemmer i den nære familie har gennemført en erhvervsuddannelse.

Resultaterne dokumenterer, at det ikke er tilfældigt, om man gennemfører sin erhvervsuddannelse med skolepraktik. Etnicitet, karakterer, uddannelsestraditioner i den nære familie og tidligere gennemført uddannelse fremstår således som nogle væsentlige faktorer i denne sammenhæng.

3.1 Betydning af de enkelte faktorer

I dette afsnit redegør vi nærmere for nogle af de faktorer eller træk, som har vist sig at have betydning for, om en elev gennemfører sin erhvervsuddannelse med eller uden skolepraktik. Appendix C og D giver samlet overblik over, hvilke faktorer vi har testet, samt hvilke der har betydning på de forskellige uddannelser.

Køn

På erhvervsuddannelserne under ét fylder de mandlige elever mest. Det ses også i undersøgelsens population. Mændene udgør således 72 % af de færdiguddannede i perioden 2006-2009 på de otte uddannelser, der indgår i undersøgelsen.

¹ *Tidligere karakterer fra EUD er defineret som gennemsnittet af opnåede karakterer på grundforløbet samt evt. tidligere erhvervsuddannelsesaktivitet.*

Mændenes store andel generelt set dækker dog over store variationer fra uddannelse til uddannelse (jf. tabel 1 nedenfor). Således er mændene meget stærkt repræsenteret på murer-, tømrer-, elektriker- og mekanikeruddannelserne (98-99 % mænd), mens der stort set ikke er nogen mænd på tandklinikassistentuddannelsen (0,2 %) og forholdsvis få på administrationsuddannelsen (18 %).

Analysen af kønnets betydning for at komme i skolepraktik viser, at der er en tendens til, at kvinder har større sandsynlighed for at komme i skolepraktik end mænd. Det gælder især på de stærkt mandsdominerede uddannelser som tømrer-, elektriker- og mekanikeruddannelserne. Det gælder desuden på bygningsmaleruddannelsen, der dog har en kønsfordeling, der er mere lige. Samlet set tyder tallene på, at kvinderne på disse uddannelser har sværere ved at få en praktikplads i en virksomhed end mændene.

Kun på administrations- og kokkeuddannelserne er der ikke forskel mellem kønnene i denne henseende. På disse uddannelser har kvinder og mænd altså lige stor sandsynlighed for at komme i skolepraktik.

På murer- og tandklinikassistentuddannelserne er der så få hhv. kvinder og mænd, at det statistisk set ikke er muligt at drage sikre konklusioner om, hvorvidt kønnet har betydning for, om man kommer i skolepraktik.

Tabel 1
Beskrivelse og betydning af uddannelsernes kønssammensætning

Uddannelse	Andel af mænd på uddannelsen	Kønnets betydning for, om man kommer i skolepraktik
Tømrer (N = 5.557)	99,4 %	Kvinder har større sandsynlighed for at komme i skolepraktik.
Elektriker (N = 3.216)	98,6 %	
Mekaniker (N = 3.156)	98,3 %	
Bygningsmaler (N = 2.017)	53,0 %	
Administration (N = 4.098)	17,5 %	Mænd og kvinder har lige stor sandsynlighed for at komme i skolepraktik.
Kok (N = 1.788)	71,7 %	
Murer (N = 2.180)	99,5 %	Det er ikke muligt at vurdere, om køn har betydning.
Tandklinikassistent (N = 1.543)	0,2 %	

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Etnicitet

Etnisk danske elever fylder mest på erhvervsuddannelserne. På 7 af de 8 uddannelser udgør etnisk danske elever mellem 92 % og 97 % (jf. tabel 2 nedenfor), således at de samlet set udgør 93 % af populationen. Tandklinikassistentuddannelsen adskiller sig fra det generelle mønster ved at have op imod 30 % elever med indvandrerbaggrund. Elever, der ikke er etnisk danske, kommer hovedsagelig fra ikkevestlige lande.

Analysen viser, at indvandrere og efterkommere fra ikkevestlige lande har større sandsynlighed for at komme i skolepraktik end etnisk danske elever og indvandrere og efterkommere fra vestlige lande. Det gælder på 7 ud af 8 uddannelser. Kun på administrationsuddannelsen har etnicitet ikke betydning. Samlet set tyder det på, at etnicitet i sig selv har betydning for elevernes sandsynlighed for at komme i skolepraktik.

Tabel 2
Beskrivelse og betydning af uddannelsernes etniske sammensætning

Uddannelse	Andel af etnisk danske	Andel af indvandrere og efterkommere fra vestlige lande	Andel af indvandrere og efterkommere fra ikkevestlige lande	Etnicitetens betydning for, om man kommer i skolepraktik
Bygningsmaler	92 %	1 %	7 %	Indvandrere og efterkommere fra ikkevestlige lande har større sandsynlighed for at komme i skolepraktik.
Elektriker	96 %	1 %	4 %	
Kok	94 %	2 %	4 %	
Mekaniker	93 %	1 %	6 %	
Murer	93 %	1 %	5 %	
Tandklinikassistent	71 %	3 %	26 %	
Tømrer	97 %	1 %	2 %	
Administration	94 %	1 %	5 %	Etnicitet har ingen betydning.

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Det absolutte antal elever på de enkelte uddannelser (N) fremgår af tabel 1.

Tidligere karakterer

Karakterer, som eleverne tidligere har opnået – enten i grundskolen eller på EUD – har betydning for, om en elev kommer i skolepraktik (jf. tabel 3 nedenfor). Det gælder på 6 ud af de 8 uddannelser, der indgår i undersøgelsen. Det er et gennemgående træk, at det især er tidligere karakterer fra EUD, der har betydning.

På to uddannelser i undersøgelsen, kokke- og tandklinikassistentuddannelserne, ser det til gengæld ikke ud til, at tidligere karakterer påvirker en elevs sandsynlighed for, at uddannelsen bliver gennemført med skolepraktik.

Tidligere karakterer kan tænkes at have betydning på flere måder. For det første kan man forestille sig, at tidligere karakterer, især fra EUD, kan være udtryk for de faglige kompetencer, som bringes i spil i forbindelse med en ansættelsessamtale hos en mester. For det andet kan man forestille sig, at karaktererne bliver opfattet som udtryk for andre, mere generelle kompetencer og evner, der også kan være væsentlige, når man skal finde en praktikplads – fx uddannelsesparathed eller målrettethed.

Tabel 3
Betydning af tidligere karakterer fra grundskolen eller EUD

Uddannelse	Betydningen af tidligere karakterer for, om man kommer i skolepraktik
Administration	Elever med karakterer under gennemsnittet fra grundskolen eller EUD har større sandsynlighed for at komme i skolepraktik.
Bygningsmaler	
Elektriker	
Mekaniker	
Murer	
Tømrer	
Kok	Tidligere karakterer har ingen betydning.
Tandklinikassistent	

Kilde: Data fra UNI-C og DST.

Gennemsnit af karakterer fra grundskolen måles som gennemsnittet af afgangsprøvekaraktererne i dansk og matematik – med undtagelse af ordenskarakterer. Gennemsnittet af karakterer fra EUD måles som de karakterer, eleven har fået på EUD, inden eleven påbegynder det pågældende hovedforløb.

Tidligere gennemført ungdomsuddannelse

Andelen af elever, der har taget en anden ungdomsuddannelse, inden de påbegynder deres erhvervsuddannelse, varierer fra uddannelse til uddannelse. I gennemsnit har 15 % af vores population taget en gymnasial uddannelse, inden de påbegyndte erhvervsuddannelsen, flest på administrationsuddannelsen (43,5 %) og færrest på mekanikeruddannelsen (4,0 %). 8 % af populationen har tidligere gennemført en erhvervsuddannelse, flest på tandklinikassistentuddannelsen (20,9 %) og færrest på mekanikeruddannelsen (2,0 %).²

Analysen viser, at sandsynligheden for at komme i skolepraktik bliver mindre på alle uddannelser i undersøgelsen, såfremt eleven har gennemført en gymnasial uddannelse. På 3 ud af 8 uddannelser (bygningsmaler, tandklinikassistent og tømrer) mindsker det ligeledes sandsynligheden for at komme i skolepraktik, såfremt eleven tidligere har gennemført en anden erhvervsuddannelse (jf. tabel 4 nedenfor).

Disse sammenhænge gælder også, efter at vi har korrigeret for det forhold, at elever, der har en anden uddannelse i bagagen, typisk vil være ældre end andre elever. Mulige forklaringer kan være, at man bliver mere attraktiv for virksomhederne, når man tidligere har gennemført en anden uddannelse. Dels har man vist, at man faktisk kan gennemføre en uddannelse, dels har man til-egnet sig en række kompetencer, som elever, der alene har grundskolen som ballast, ikke har. Det er også rimeligt at antage, at elever, der har gennemført en anden uddannelse, alt andet lige er mere modne og har mere selvtillid, hvilket givetvis også har betydning, når man skal ud for at finde en praktikplads.

Tabel 4
Beskrivelse og betydning af elevens tidligere uddannelsesvalg

Uddannelse	Andel af elever, som har gennemført en gymnasial uddannelse	Andel af elever, som har gennemført en anden erhvervsuddannelse	Betydningen af, om eleven tidligere har gennemført en ungdomsuddannelse
Bygningsmaler	6,2 %	11,1 %	Hvis eleven har gennemført en gymnasial uddannelse <i>eller</i> en anden erhvervsuddannelse, har eleven mindre sandsynlighed for at komme i skolepraktik.
Tandklinikassistent	15,6 %	20,9 %	
Tømrer	8,7 %	6,4 %	
Administration	43,5 %	7,9 %	Hvis eleven har gennemført en gymnasial uddannelse, har eleven mindre sandsynlighed for at komme i skolepraktik.
Elektriker	10,1 %	6,4 %	
Kok	16,7 %	4,5 %	
Murer	6,0 %	10,2 %	
Mekaniker	4,0 %	2,0 %	

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Det absolutte antal elever på de enkelte uddannelser (N) fremgår af tabel 1.

Familiens uddannelsestraditioner

Undersøgelsen viser, at 75 % af eleverne har et eller flere medlemmer i den nære familie med en erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse, og mellem 36 % og 53 % af eleverne på de otte uddannelser har en far med en erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse.

Undersøgelsen viser desuden, at uddannelsestraditionerne i den nære familie – og her især fadere-ns uddannelse – har betydning for, om en elev kommer i skolepraktik. På 5 af 8 uddannelser er der således *mindre* sandsynlighed for, at eleven gennemfører uddannelsen med skolepraktik, hvis

² Ved tidligere gennemført uddannelse ser vi på højeste fuldførte uddannelse inden påbegyndelse af erhvervsuddannelsen. Ganske få elever har gennemført en videregående uddannelse (1,51 % for hele populationen), inden de påbegynder erhvervsuddannelsen. En del heraf har selvfølgelig også gennemført en gymnasial uddannelse, hvorfor andelen, der har gennemført en gymnasial uddannelse, reelt er en smule større end angivet i tabel 5.

enten faderen alene eller både faderen og moderen har en erhvervsuddannelse (jf. tabel 5 nedenfor). Eller sagt på en anden måde: Hvis forældrene har en erhvervsuddannelsesbaggrund, øger det sandsynligheden for, at eleven gennemfører sin uddannelse i ordinær praktik uden at gøre brug af skolepraktik.

Betydningen af uddannelsestraditionerne i den nære familie kan tænkes at spille ind på flere måder. Hvis faderen eller andre nære familiemedlemmer har en erhvervsuddannelsesbaggrund, kan det virke som en socialisering ind i faget og uddannelsen, der giver eleven en række sociale kompetencer. Disse kompetencer vil alt andet lige gøre det nemmere for eleven at overbevise en virksomhed om, at han eller hun "hører til" inden for branchen. Man kan desuden forestille sig, at elever, der kommer fra en familie, der omfatter erhvervsuddannede, har adgang til et netværk, der øger chancerne for at få en ordinær praktikplads i en virksomhed.

Det er i øvrigt overvejende sandsynligt, at netværket har større betydning, end vi kan påvise i denne undersøgelse. Det er nemlig sandsynligt, at man også vil kunne finde en ordinær praktikplads gennem andre dele af sit netværk end den nærmeste familie. Netværket kan fx også omfatte mere fjerne familiemedlemmer, naboer eller venner fra sportsklubben. Det er imidlertid ikke muligt på det foreliggende datagrundlag at indfange dette mere uformelle netværk på en sådan måde, at det kan gøres til genstand for statistisk analyse.

Tabel 5
Beskrivelse og betydning af, om forældrene har gennemført en erhvervsuddannelse

Uddannelse	Andel af elever, hvis mor har en erhvervsuddannelse	Andel af elever, hvis far har en erhvervsuddannelse	Betydningen af forældres uddannelsesbaggrund for, om man kommer i skolepraktik
Elektriker	44 %	50 %	Hvis faderen har en erhvervsuddannelse, har eleven mindre sandsynlighed for at komme skolepraktik.
Kok	36 %	41 %	
Mekaniker	43 %	53 %	
Administration	41 %	47 %	Hvis moderen eller faderen har en erhvervsuddannelse, har eleven mindre sandsynlighed for at komme i skolepraktik.
Tømrer	42 %	51 %	
Bygningsmaler	34 %	43 %	Forældres uddannelsesbaggrund har ingen betydning.
Murer	39 %	47 %	
Tandklinikassistent	31 %	36 %	

Kilde: data fra UNI-C og DST.

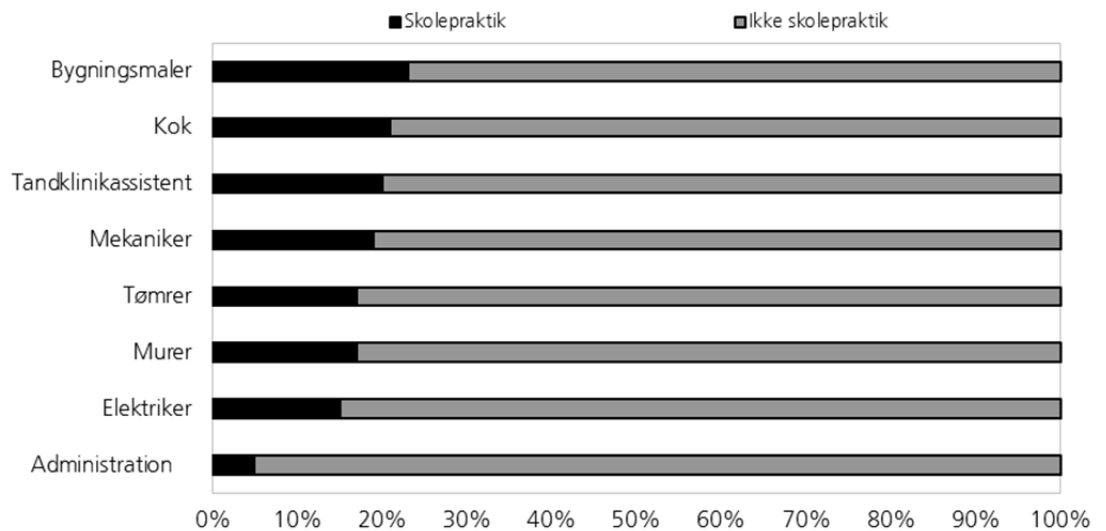
Det absolutte antal elever på de enkelte uddannelser (N) fremgår af tabel 1.

3.2 Skolepraktikkens omfang

Dette afsnit redegør dels for skolepraktikkens omfang, dvs. andelen af elever på de otte uddannelser, der har gjort brug af skolepraktik i kortere eller længere tid, og dels for skolepraktikkens gennemsnitlige varighed på de enkelte uddannelser, dvs. hvor lang tid eleverne på de enkelte uddannelser i gennemsnit har været i skolepraktik.

I alt 6.604 af de 62.326 elever, der færdiggjorde en erhvervsuddannelse i perioden 2006-2009, har været i skolepraktik. De tilsvarende tal på de uddannelser, der indgår i undersøgelsen, er hhv. 3.731 og 23.555, dvs., at 16 % af de færdiguddannede på de otte uddannelser har været i skolepraktik i større eller mindre omfang undervejs i deres uddannelsesforløb. Figur 1 nedenfor redegør for andelen af færdiguddannede elever, der har været i skolepraktik på de enkelte uddannelser.

Figur 1
Andelen af elever, der har været i skolepraktik på de otte uddannelser

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Det absolutte antal elever på de enkelte uddannelser (N) fremgår af tabel 1.

Omfanget af skolepraktikken – her forstået som andelen af elever, der har været i skolepraktik – varierer på de otte uddannelser. Administrationsuddannelsen er den uddannelse, hvor færrest elever har været i skolepraktik (5 %), mens bygningsmaleruddannelsen er den uddannelse, hvor flest elever har været i skolepraktik (23 %).

Varighed af skolepraktikken

Skolepraktikkens gennemsnitlige varighed udgør 32,5 % i forhold til den samlede uddannelses-tid. Men tallene varierer fra uddannelse til uddannelse. På administrationsuddannelsen er den gennemsnitlige tid i skolepraktik længst med 61,4 %, mens den er kortest på kokkeuddannelsen med 23,2 %. Tallene indikerer, at det er sværere, og at det tager længere tid, at opnå en delaftale eller en restlæreaftale i en virksomhed for skolepraktikeleverne på administrationsuddannelsen.

4 Effekter af skolepraktik

Dette kapitel redegør for analysen af skolepraktikkens effekter i forhold til forskellige resultatmål. Kapitlet indledes med en redegørelse for den metode, der benyttes i undersøgelsen.

4.1 Kort om metoden

Undersøgelsen analyserer skolepraktikkens effekter i forhold til to resultatmål – dels elevernes faglige niveau, dels deres efterfølgende arbejdsmarkedstilknytning. Elevernes faglige niveau måles ved hjælp af de karakterer, de har opnået i de afsluttende forløb af deres uddannelse, mens arbejdsmarkedstilknytningen måles ved hjælp af de færdiguddannedes ledighedsgrad, året efter at de er blevet færdige.

Det er en grundlæggende ide i analysen, at resultaterne blandt elever med skolepraktik sammenholdes med resultaterne blandt elever, der har gennemført hele deres uddannelse i ordinær praktik, dvs. uden skolepraktik. Den sidstnævnte gruppe fungerer altså som en kontrolgruppe i analysen.

Det skal tilføjes, at gruppen af elever med skolepraktik også er opdelt efter, om de har været i skolepraktik i forholdsvis kort eller forholdsvis lang tid. Der skelnes således mellem elever, der har været i skolepraktik i op til 30 % af den samlede uddannelsestid ("lille andel i skolepraktik"), og elever, der har været i skolepraktik i mere end 30 % af den samlede uddannelsestid ("stor andel i skolepraktik"). Grænsen på 30 % svarer omtrentligt til den gennemsnitlige tid, skolepraktikeleverne på de otte uddannelser har været i skolepraktik.

Analyserne er gennemført med en særlig matchning-teknik³. Teknikken skal sikre, at vi kun sammenligner sammenlignelige grupper, så vi så vidt muligt kan udelukke, at andre faktorer end skolepraktikken påvirker analyseresultaterne. Sammenlignelige grupper vil her sige grupper, som ligner hinanden mest muligt, fx mht. køn, etnicitet, tidligere opnåede karakterer og forældres uddannelsesbaggrund, og som derfor ideelt set kun adskiller sig ved, at den ene gruppe har gennemført dele af uddannelsen i skolepraktik, mens den anden gruppe har gennemført hele uddannelsen i ordinær praktik. Dermed indebærer matchning-teknikken, at der bliver taget højde for, at nogle af de punkter, hvor elevgrupperne typisk adskiller sig fra hinanden, kan have betydning både for, om de kommer i skolepraktik, og for deres faglige niveau og efterfølgende arbejdsmarkedstilknytning.

Fanger metoden det hele?

Den anvendte metode korrigerer for en række variable, hvor elevgrupperne adskiller sig fra hinanden. Men den anvendte metode og det datamateriale, der er til rådighed for analyserne, giver kun mulighed for at inddrage variable, der er statistisk observerbare og umiddelbart kvantificerbare. Det betyder med andre ord, at metoden ikke tager højde for mere u håndgribelige, "bløde" variable.

Det er især to typer af variable, der udelukkes som følge af begrænsningerne i den anvendte metode. For det første variable, der belyser elevernes netværk i bred forstand, herunder de mere uformelle netværk, der rækker ud over den nærmeste familie, og for det andet variable, der belyser en række mere personlige træk, fx elevernes sociale kompetencer og deres fremtræden og personlige "drive". Begge disse variable eller sæt af variable – hhv. det uformelle netværk og de

³ Der er anvendt propensity score matching. Se appendiks C for en nærmere redegørelse for metoden.

personlige træk – kan nok i et vist omfang antages at korrelere med de faktorer, som metoden faktisk tager højde for. Men de må også antages at have en selvstændig betydning – både for, om eleverne kommer i skolepraktik, og for deres efterfølgende arbejdsmarkedstilknytning. Det er derfor vigtigt at have de indbyggede begrænsninger i metoden for øje, når man vurderer analysens resultater vedrørende skolepraktikkens betydning.

Det skal tilføjes, at det ikke altid er muligt at drage statistisk sikre konklusioner vedrørende skolepraktikkens effekt fordelt på elevgrupper, der har været i skolepraktik hhv. under eller over 30 % af tiden. Det hænger sammen med, at det ikke altid er muligt at identificere tilstrækkeligt store sammenlignelige grupper. I nogle tilfælde har det heller ikke været muligt at analysere skolepraktikkens betydning for elevernes faglige niveau, idet det ikke har været muligt at fremskaffe tilstrækkelige karakterdata for alle uddannelser.

I appendiks C er der en nærmere gennemgang af den metode, der er anvendt i undersøgelsen, herunder en gennemgang af, hvordan de forskellige variable er operationaliseret.

4.2 Analysens hovedresultater

Billedet af, hvordan skolepraktikeleverne klarer sig, er nuanceret. Overordnet viser matchning-analysen, at der er en forskel, således at elever med skolepraktik ikke klarer sig lige så godt som elever, der gennemfører deres uddannelse uden skolepraktik. Generelt er forskellene imidlertid relativt små. Samtidig viser analysen, at effekterne af skolepraktikken varierer afhængigt af uddannelse, og at de desuden afhænger af, hvor længe en elev har været i skolepraktik.

Varigheden af skolepraktikken har betydning for, hvordan eleverne klarer sig. Elever, der har været i skolepraktik under 30 % af den samlede uddannelsestid, klarer sig bedre end elever, der har været i skolepraktik over 30 % af tiden, når man sammenligner med elever, der ikke har været i skolepraktik. Det gælder både mht. tilknytningen til arbejdsmarkedet og mht. det faglige niveau.

Betydningen af at have været i skolepraktik varierer også fra uddannelse til uddannelse. Fx er der ikke forskel i arbejdsmarkedstilknytning for elektrikerne hhv. med og uden skolepraktik, mens der er en relativt stor negativ forskel blandt bygningsmalerne hhv. med og uden skolepraktik. Mht. elevernes faglige niveau er der ikke forskel blandt elever hhv. med og uden skolepraktik hos elektrikerne og tømrerne, mens vi finder den største negative forskel blandt kokkene hhv. med og uden skolepraktik.

4.3 De enkelte resultatmål

I dette afsnit gøres der nærmere rede for analyserne af de to resultatmål eller *outcome*-variable, hhv. tilknytningen til arbejdsmarkedet og det faglige niveau.

Tilknytning til arbejdsmarkedet

Tabel 6 og 7 nedenfor viser tilknytningen til arbejdsmarkedet for færdiguddannede, der har været i skolepraktik, på de otte uddannelser, der indgår i undersøgelsen. Tilknytningen til arbejdsmarkedet måles ved hjælp af de færdiguddannedes ledighedsgrad, året efter at de har færdiggjort deres erhvervsuddannelse. Da vi ser på elever, der har færdiggjort deres uddannelse i perioden 2006-2009, måler vi på år, hvor efterspørgslen på arbejdskraft har været markant forskellig. I den sammenhæng skal man være opmærksom på, at de ledighedsgrader, der præsenteres i tabel 6 og 7, er baseret på et gennemsnit af ledighedsgrader blandt elever, der har haft deres første hele kalenderår på arbejdsmarkedet i enten 2007, 2008, 2009 eller 2010.

Tabel 6 vedrører færdiguddannede, der har været i skolepraktik i forholdsvis kort tid, mens tabel 7 vedrører færdiguddannede, der har været i skolepraktik i forholdsvis lang tid. I begge tabeller sammenholdes ledighedsgraden blandt færdiguddannede med skolepraktik med ledighedsgraden blandt sammenlignelige grupper af færdiguddannede, der ikke har været i skolepraktik.

Den generelle tendens i tallene er, at ledighedsgraden blandt færdiguddannede med skolepraktik er større end ledighedsgraden blandt sammenlignelige grupper af færdiguddannede, der ikke har været i skolepraktik. Men der er også uddannelser, hvor der ikke er statistisk signifikante forskelle

eller kun svagt signifikante forskelle i ledighedsgraden mellem færdiguddannede med og uden skolepraktik. Det gælder især mht. færdiguddannede, der har været i skolepraktik i forholdsvis kort tid. Skolepraktikkens betydning for arbejdsmarkedstilknytningen afhænger således i høj grad af, hvor længe eleverne har været i skolepraktik.

Når vi ser på færdiguddannede, der har været i skolepraktik i forholdsvis kort tid (tabel 6), er der ikke signifikante forskelle i ledighedsgrad mellem færdiguddannede med og uden skolepraktik på tre uddannelser. Det gælder for elektriker-, tandklinikassistent- og mureruddannelserne. Hertil kommer, at forskellen i ledighedsgraden blandt færdiguddannede hhv. med og uden skolepraktik kun er svagt signifikant på mekanikeruddannelsen.

Også når vi ser på færdiguddannede, der har været i skolepraktik i forholdsvis lang tid (tabel 7), er der uddannelser, hvor der ikke er signifikante forskelle i ledighedsgraden mellem færdiguddannede med skolepraktik og sammenlignelige grupper af færdiguddannede uden skolepraktik. Det gælder således både elektriker- og tømreruddannelserne.

Tabel 6
Betydningen af skolepraktik for tilknytningen til arbejdsmarkedet (mindre end 30 % skolepraktik)

Uddannelse	Gennemsnitlig ledighedsgrad blandt elever, der har været i skolepraktik i mindre end 30 % af den samlede uddannelsestid	Gennemsnitlig ledighedsgrad blandt sammenlignelige elever uddannet uden skolepraktik (kontrolgruppe)	Forskel i ledighedsgrad mellem skolepraktikgruppen og kontrolgruppen i procentpoint
Bygningsmaler	16,5 %	12,1 %	4,4 **
Tømrer	10,3 %	7,5 %	2,8 **
Mekaniker	7,2 %	5,3 %	1,9 *
Kok	6,1 %	4,3 %	1,8 **
Elektriker	3,5 %	3,3 %	Ikke signifikant forskel
Tandklinikassistent	13,7 %	11,7 %	Ikke signifikant forskel
Murer	19,7 %	18,5 %	Ikke signifikant forskel

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Tabellen viser resultatet af *propensity score matching*-analyserne, hvor *outcome*-målet er tilknytning til arbejdsmarkedet målt ved hjælp af årsledighedsgraden. Ledighedsgraden er defineret ved andelen af året, personen er ledig, året efter færdiggjort erhvervsuddannelse. Da vi ser på en population, der har færdiggjort deres uddannelse i perioden 2006-2009, måler vi således den enkelte elevs ledighedsgrad i enten 2007, 2008, 2009 eller 2010. Se appendiks C og D for en nærmere redegørelse for metoden og en detaljeret fremstilling af resultaterne.

På administrationsuddannelsen har meget få af eleverne været i skolepraktik i under 30 % af den samlede uddannelsestid. Analysen kan derfor ikke gennemføres for denne gruppe.

** angiver signifikansniveau = 0,05, og * angiver signifikansniveau = 0,10.

Tabel 7
Betydningen af skolepraktik for tilknytningen til arbejdsmarkedet (mere end 30 % skolepraktik)

Uddannelse	Gennemsnitlig ledighedsgrad blandt elever, der har været i skolepraktik i mere end 30 % af den samlede uddannelsesetid	Gennemsnitlig ledighedsgrad blandt sammenlignelige elever uddannet uden skolepraktik (kontrolgruppe)	Forskel i ledighedsgrad mellem skolepraktikgruppen og kontrolgruppen i procentpoint
Bygningsmaler	20,6 %	10,6 %	10,0 **
Murer	23,9 %	16,4 %	7,5 **
Tandklinikassistent	18,4 %	11,2 %	7,3 **
Administration	12,7 %	7,4 %	5,4 **
Mekaniker	10,4 %	6,2 %	4,2 **
Kok	7,2 %	3,8 %	3,4 **
Elektriker	5,2 %	3,3 %	Ikke signifikant forskel
Tømrer	7,0 %	5,0 %	Ikke signifikant forskel

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Tabellen viser resultatet af *propensity score matching*-analyserne, hvor *outcome*-målet er tilknytning til arbejdsmarkedet målt ved hjælp af årsledighedsgraden. Ledighedsgraden er defineret ved andelen af året, personen er ledig, året efter færdiggjort erhvervsuddannelse. Da vi ser på en population, der har færdiggjort deres uddannelse i perioden 2006-2009, måler vi således den enkelte elevs ledighedsgrad i enten 2007, 2008, 2009 eller 2010. Se appendiks C og D for en nærmere redegørelse for metoden og en detaljeret fremstilling af resultaterne.

** angiver signifikansniveau = 0,05, og * angiver signifikansniveau = 0,10.

Elevernes faglige niveau

Tabel 8 og 9 nedenfor viser det faglige niveau blandt erhvervsuddannelseselever hhv. med og uden skolepraktik på de otte uddannelser, der indgår i undersøgelsen. Elevernes faglige niveau måles ved hjælp af deres karakterer i de afsluttende forløb. Tabel 8 vedrører erhvervsuddannelseselever, der har været i skolepraktik i forholdsvis kort tid, mens tabel 9 vedrører erhvervsuddannelseselever, der har været i skolepraktik i forholdsvis lang tid. I begge tabeller sammenholdes det faglige niveau blandt elever med skolepraktik med det faglige niveau for sammenlignelige grupper af elever, der ikke har været i skolepraktik. Analyserne er ikke gennemført for elever fra bygningsmaler- og tandklinikassistentuddannelserne, da det ikke har været muligt at fremskaffe tilstrækkelige karakterdata for disse uddannelser.

Den generelle tendens er, at det faglige niveau, målt ved hjælp af de afsluttende karakterer, er noget lavere blandt elever med skolepraktik end blandt sammenlignelige grupper af elever, der ikke har været i skolepraktik. Men forskellene er beskedne. Bortset fra to tilfælde – kokke- og administrationsuddannelserne – ligger forskellen under et halvt karakterpoint, og på to uddannelser – tømrer- og elektrikeruddannelserne – er karakterforskellene ikke statistisk signifikante. På de fire resterende uddannelser er karakterforskellene typisk kun svagt signifikante, dvs., at effekten af at have været i skolepraktik på det faglige niveau, målt ved hjælp af karaktererne, er forholdsvis svag statistisk set.

Som det var tilfældet med ledighedsgraden, har omfanget af skolepraktikken også betydning for forskellene i det faglige niveau. Således er forskellene i fagligt niveau større for elever, der har været lang tid i skolepraktik, dvs. mere end 30 %, end for elever, der har været i skolepraktik i mindre end 30 % af den samlede uddannelsesetid, når de sammenholdes med sammenlignelige elever, der ikke har været i skolepraktik.

Tabel 8
Betydningen af skolepraktik for det faglige niveau (mindre end 30 % skolepraktik)

Uddannelse	Gennemsnit af udvalgte karakterer blandt elever, der har været i skolepraktik i mindre end 30 % af den samlede uddannelsestid	Gennemsnit af udvalgte karakterer blandt sammenlignelige elever uddannet uden skolepraktik (kontrolgruppe)	Forskel i gennemsnit af udvalgte karakterer for skolepraktikgruppen og kontrolgruppen i karakterpoint
Kok	6,86	7,63	-0,77**
Murer	5,84	6,29	-0,45**
Mekaniker	7,03	7,32	-0,29*
Elektriker	7,65	7,69	Ikke signifikant forskel
Tømrer	6,94	7,03	Ikke signifikant forskel

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Karaktererne er opgjort efter 7-trins-skalaen. Tabellen viser resultatet af *propensity score matching*-analyserne, hvor *outcome*-målet er det faglige niveau. Det faglige niveau måles ved hjælp af gennemsnittet for de standpunktskarakterer, eleven har opnået i specialefag og områdefag i den sidste periode på uddannelsen. På administrationsuddannelsen har meget få elever været i skolepraktik i under 30 % af den samlede uddannelsestid. Analysen kan derfor ikke gennemføres for denne gruppe. Se appendiks C og D for en nærmere redegørelse for metoden og en detaljeret fremstilling af resultaterne.

** angiver signifikansniveau = 0,05, og * angiver signifikansniveau = 0,10.

Tabel 9
Betydningen af skolepraktik for det faglige niveau (mere end 30 % skolepraktik)

Uddannelse	Gennemsnit af udvalgte karakterer blandt elever, der har været i skolepraktik i mere end 30 % af den samlede uddannelsestid	Gennemsnit af udvalgte karakterer blandt sammenlignelige elever uddannet uden skolepraktik (kontrolgruppe)	Forskel i gennemsnit af udvalgte karakterer for skolepraktikgruppen og kontrolgruppen i karakterpoint
Kok	6,58	7,42	-0,84**
Administration	6,76	7,48	-0,72*
Murer	5,63	6,09	-0,47*
Mekaniker	6,53	6,95	-0,42*
Elektriker	7,21	7,48	Ikke signifikant forskel
Tømrer	6,49	6,73	Ikke signifikant forskel

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Karaktererne er opgjort efter 7-trins-skalaen. Tabellen viser resultatet af *propensity score matching*-analyserne, hvor *outcome*-målet er det faglige niveau. Det faglige niveau måles ved hjælp af gennemsnittet for de standpunktskarakterer, eleven har opnået i specialefag og områdefag i den sidste periode på uddannelsen. Se appendiks C og D for en nærmere redegørelse for metoden og en detaljeret fremstilling af resultaterne.

** angiver signifikansniveau = 0,05, og * angiver signifikansniveau = 0,10.

4.4 Institutionspecifikke forhold

Dette afsnit belyser spørgsmålet om, hvorvidt der er forskel fra skole til skole, mht. hvordan eleverne fra skolepraktikken klarer sig.

Afsnittet undersøger udelukkende skolepraktikelevernes faglige niveau. Dette *outcome* kan nemlig i høj grad forklares med henvisning til skolens indsats, mens elevernes efterfølgende arbejdsmarkedstilknytning afhænger af mange andre faktorer end skolens indsats, naturligvis især af udviklingen på det lokale arbejdsmarked.

Det begrænsede antal skolepraktikelever pr. institution betyder, at det ikke er muligt at gennemføre en analyse af karakterforskelle mellem institutionerne for alle uddannelser. Datagrundlaget tillader dog at belyse problemstillingen ved hjælp af et eksempel, nemlig tømreruddannelsen, der er den uddannelse i undersøgelsen, som har flest elever i skolepraktik.

Tabel 10 nedenfor viser det gennemsnitlige faglige niveau for institutionerne med hhv. det laveste og det højeste gennemsnit blandt skolepraktikeleverne. Første kolonne viser gennemsnittet, når der ikke er taget højde for elevgrundlaget⁴. Anden kolonne viser gennemsnittet, når der er taget højde for elevgrundlaget.

Tabel 10
Institutionsforskelle i skolepraktikkens faglige resultater – tømreruddannelsen

	Karaktergennemsnit blandt elever med skolepraktik, ikke korrigeret	Estimeret karaktergennemsnit blandt elever med skolepraktik, korrigeret for elevgrundlag
Institution med højeste gennemsnit	7,7	7,2
Institution med laveste gennemsnit	5,9	5,8
Forskel	1,8	1,3

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Det fremgår af tabellen, at forskellen mellem højeste og laveste gennemsnit falder fra 1,8 til 1,3 karakterpoint, når vi korrigerer for forskellene i institutionernes elevgrundlag i skolepraktikken. Det er derfor mest rimeligt at bruge forskellen på 1,3 karakterpoint som en pejling på spændet mellem skolerne.

Forskellen fra skole til skole må siges at være relativt stor og markant større end karakterforskellen for tømrerelever hhv. med og uden skolepraktik på tværs af de enkelte skoler, hvor der ikke var tale om signifikante forskelle. På tømreruddannelsen er der med andre ord større forskelle i resultaterne, når man sammenholder forskellige institutioner, end når man sammenligner skolepraktikelever og ordinære praktikelever.

Man kan antage, at de relativt store forskelle i karakterresultaterne fra skole til skole bl.a. hænger sammen med forskellige måder at tilrettelægge og gennemføre skolepraktikken på. Eksemplet fra tømreruddannelsen viser derfor, at skolernes tilrettelæggelse af deres skolepraktikudbud kan være en central faktor, der kan bidrage til at udligne forskellene i fagligt niveau mellem skolepraktik og ordinær praktik.

4.5 Betydningen af konjunkturer

Dette afsnit belyser spørgsmålet om, hvilken rolle konjunkturerne spiller for skolepraktikelevers efterfølgende tilknytning til arbejdsmarkedet.

Tabellen nedenfor viser ledighedsgraden for elever, der har færdiggjort en erhvervsuddannelse i hhv. 2006 og 2009. Ledighedsgraden er målt året efter færdiggørelsesåret, dvs. i hhv. 2007 og 2010. I tabellen har vi opdelt ledighedsgraden på udvalgte uddannelser og på praktikform.

I 2007 er krisen ikke for alvor slået igennem, hvilket kommer til udtryk i de generelt relativt lave ledighedsgrader på tværs af uddannelser og praktikform. Modsat viser ledighedsgraderne for 2010, at krisen er slået igennem. Således er ledighedsgraderne for alle fag markant højere end i 2007. Det fremgår, at tømrerfaget er særlig hårdt ramt.

Det fremgår af tabellen, hvor stor forskellen er i ledighedsgrad, når man sammenholder ledighedsgraden for elever, der har været i skolepraktik, med ledighedsgraden for elever, der har gennemført uddannelsen uden skolepraktik. Det er tydeligt, at forskellen i ledighedsgrad for de to elevgrupper er væsentlig større i 2010 end i 2007. Fx er forskellen mellem skolepraktikelever og elever i ordinær praktik på mekanikeruddannelsen 0,7 procentpoint i 2007, mens den i 2010 er steget til 8,4 procentpoint. Det indikerer, at skolepraktikelever især rammes i krisetider.

⁴ I analysen kontrolleres for de samme individkarakteristika som i de andre analyser. Desuden kontrolleres for, hvor lang tid eleven har været i skolepraktik. Se i øvrigt appendiks C for en beskrivelse af analysemetoden.

Samlet set kan man sige, at skolepraktikelever har en relativt god tilknytning til arbejdsmarkedet i de perioder, hvor der er høj efterspørgsel efter arbejde. Det fremgår samtidig af tabellen, at det er skolepraktikeleverne, der har sværest ved at finde job i perioder med lavkonjunktur. Eller sagt på en anden måde: Ledighedsgraden for nyuddannede med skolepraktik er altså mere afhængig af konjunktoren end ledighedsgraden for andre nyuddannede fra erhvervsuddannelserne.

Det skal understreges, at denne analyse udelukkende baseres på deskriptiv statistik, da datagrundlaget ikke tillader at lave matchning-analyser opdelt på de enkelte år 2006-2009. Det betyder, at de forskelle, vi viser mellem skolepraktikgruppen og gruppen i ordinær praktik, reelt vil være mindre, når der matches. Pointen her er dog ikke at vise effekten af at have gennemført en erhvervsuddannelse med eller uden skolepraktik, men udelukkende at belyse, at størrelsen på forskellene i ledighedsgrad mellem de to grupper afhænger af konjunkturerne.

Tabel 11
Udviklingen i ledighedsgrad fra 2007 til 2009 opdelt på udvalgte uddannelser og praktikform

Uddannelse	Praktikform	Ledighedsgrad i 2007 for elever, der er færdiguddannet i 2006	Ledighedsgrad i 2010 for elever, der er færdiguddannet i 2009
Administration	Ordinær praktik	2,8	7,6
Administration	Skolepraktik	12,2	24
	Forskel i procentpoint	9,4	16,4
Elektriker	Ordinær praktik	0,3	11,5
Elektriker	Skolepraktik	1,1	24,6
	Forskel i procentpoint	0,8	13,1
Kok	Ordinær praktik	3,3	6
Kok	Skolepraktik	6	10,4
	Forskel i procentpoint	2,7	4,4
Mekaniker	Ordinær praktik	2	10
Mekaniker	Skolepraktik	2,7	18,4
	Forskel i procentpoint	0,7	8,4
Tømrer	Ordinær praktik	0,9	15,5
Tømrer	Skolepraktik	1,7	21,5
	Forskel i procentpoint	0,8	6

Kilde: data fra UNI-C og DST.

5 Konklusioner og perspektiver

Dette kapitel sammenfatter og diskuterer skolepraktikkens resultater, for så vidt angår de færdiguddannedes faglige niveau og deres efterfølgende tilknytning til arbejdsmarkedet.

Kapitlet knytter også tråde til EVA's tidligere undersøgelse af skolepraktikken (jf. kapitel 2). Den tidligere undersøgelse og nærværende undersøgelse supplerer og perspektiverer hinanden, så de tilsammen giver et solidt grundlag for en diskussion af muligheder og udfordringer i skolepraktikken.

5.1 Hvad siger tallene?

Nærværende undersøgelse tegner et nuanceret og varieret billede af, hvordan eleverne med skolepraktik klarer sig. Undersøgelsen viser således, at der er ganske store forskelle fra uddannelse til uddannelse. Generelt er der dog en tendens til, at færdiguddannede med skolepraktik ikke klarer sig helt så godt mht. det faglige niveau og tilknytningen til arbejdsmarkedet som færdiguddannede i ordinær praktik. Men forskellene er forholdsvis små.

Gruppen med lille andel i skolepraktik

Der er især tale om små forskelle mellem færdiguddannede hhv. med og uden skolepraktik, når vi ser på færdiguddannede, der har været relativt kort tid i skolepraktik (dvs. højst 30 % af uddannelsesstiden). På tre af uddannelserne (elektriker-, murer- og tandklinikassistentuddannelserne) er der fx ikke tale om signifikante forskelle i ledighedsgrad mellem de to elevgrupper. Til sammenligning kan nævnes, at bygningsmalerne har den største forskel i ledighedsgrad mellem de to grupper; her ligger forskellen på 4 procentpoint.

Forskellene mellem færdiguddannede, der har været forholdsvis kort tid i skolepraktik, og færdiguddannede i ordinær praktik er ligeledes små, når vi ser på det faglige niveau. På to uddannelser (elektriker- og tømreruddannelserne) er der ikke tale om signifikante forskelle i karakterniveauet, og på de andre uddannelser er der tale om forholdsvis begrænsede forskelle mellem de to grupper. Her ligger skolepraktikuddannede omkring 0,5 karakterpoint lavere. Den største forskel findes på kokkeuddannelsen, hvor forskellen ligger på 0,77 karakterpoint.

Gruppen med stor andel i skolepraktik

Forskellen mellem færdiguddannede hhv. med og uden skolepraktik er større, når vi ser på den gruppe, der har været relativt lang tid i skolepraktik (dvs. mere end 30 % af uddannelsesstiden). Den største forskel i ledighedsgrad mellem de to grupper findes igen hos bygningsmalerne, hvor den udgør 10 procentpoint. Men der findes også her uddannelser (elektriker- og tømreruddannelserne), hvor der ikke er signifikante forskelle i ledighedsgrad mellem de to grupper.

Forskellene mellem uddannede, der har været forholdsvis lang tid i skolepraktik, og færdiguddannede i ordinær praktik er ligeledes noget større, når vi ser på det faglige niveau. I gennemsnit ligger forskellene på omkring 0,7 karakterpoint. Den største forskel findes her på kokkeuddannelsen, hvor forskellen ligger på 0,84 karakterpoint. Men heller ikke på dette område er der tale om signifikante forskelle mellem skolepraktikelever og andre erhvervsuddannelseselever på elektriker- og tømreruddannelserne.

Overvurderer metoden de reelle forskelle?

Matchning-metoden sikrer, at vi tager højde for en række forskelle mellem elever i skolepraktik og elever i ordinær praktik. Dermed undgår vi, at disse forskelle kommer til at påvirke resultaterne, således at vi kan nå frem til et mere retvisende billede af skolepraktikken (jf. afsnit 4.1).

I praksis medfører matchningen, at forskellene mellem skolepraktikuddannedes resultater og andre erhvervsuddannelseselevers resultater bliver mindre, end de ville være blevet, hvis man bare havde sammenlignet resultaterne "lige over" – uden at tage hensyn til, at de to grupper på forhånd adskiller sig fra hinanden på en række punkter.

Ikke alle forskelle mellem eleverne i skolepraktikken og andre elever på erhvervsuddannelserne bliver imidlertid indfanget af den anvendte metode. Matchning-metoden giver ikke mulighed for at tage højde for mere u håndgribelige, "bløde" variable, herunder variable, der belyser elevernes netværk i bred forstand, og variable, der belyser en række mere personlige træk såsom elevernes fremtræden og personlige "drive". Begge disse variable eller sæt af variable må antages at have en selvstændig betydning – både for, om eleverne kommer i skolepraktik, og for deres efterfølgende arbejdsmarkedstilknytning, idet disse variable alt andet lige må antages at påvirke mulighederne for både at komme i ordinær praktik og efterfølgende at komme i beskæftigelse.

Det er vigtigt at have de indbyggede begrænsninger i metoden for øje, når man vurderer analysens resultater vedrørende skolepraktikkens betydning. Konkret betyder begrænsningerne, at resultatforskellene for elever hhv. med og uden skolepraktik kan antages at være *endnu mindre* end dem, der umiddelbart fremgår af analysen.

5.2 Hvad betyder tallene?

Afsnit 5.1 sammenfatter en række talmæssige forskelle mellem færdiguddannede hhv. med og uden skolepraktik. Men tallene i sig selv giver ingen forklaringer eller tolkninger af, hvad de er udtryk for, og hvordan de kan forstås.

I dette afsnit fremlægger vi en række overvejelser i forlængelse af undersøgelsen. Afsnittet perspektiverer desuden tallene i forhold til EVA's tidligere undersøgelse og anlægger en samlet vurdering af skolepraktikken.

Mulige forklaringer på resultatforskellene blandt eleverne

De resultatmæssige forskelle mellem elevgrupperne, som fremgår af analyserne, kan hænge sammen med flere forhold.

De resultatmæssige forskelle kan for det første hænge sammen med kvaliteten af skolepraktikken. EVA's tidligere undersøgelse viste, at skolepraktikken i teknisk faglig forstand rummer læringsmæssige styrker. Men undersøgelsen viste samtidig, at det kunne være vanskeligt for skolerne at udnytte de læringsmæssige potentialer i skolepraktikken, bl.a. fordi det kan være vanskeligt for skolerne at foretage en mere langsigtet planlægning og en systematisk kvalitetsudvikling af deres skolepraktikudbud. Det betyder, at eleverne ikke nødvendigvis får de faglige kompetencer, som skolepraktikken ellers kunne give dem.

En indikation af, at disse forhold har betydning for resultatforskellene mellem eleverne, findes i analysen af de institutionspecifikke forskelle i karaktererne. Denne analyse, der kun er gennemført for tømreruddannelsen, viser, at der var relativt store forskelle i de opnåede karaktergennemsnit blandt skolepraktikeleverne på de forskellige skoler – selv når vi korrigerer for forskelle i skolerne elevgrundlag.

For det andet kan de resultatmæssige forskelle mellem elevgrupperne – specielt mht. til forskellen i ledighedsgrad – hænge sammen med skolepraktikkens omdømme. Det fremgår således af interviewene i forbindelse med EVA's tidligere undersøgelse, at der blandt alle aktører i høj grad er fokus på betydningen af skolepraktikkens omdømme, ikke mindst blandt eleverne.

Analyserne i denne undersøgelse giver ikke svar på, om skolepraktikelevernes højere ledighedsgrad hænger sammen med skolepraktikken i sig selv eller med skolepraktikkens omdømme. Det kan ikke udelukkes, at den højere ledighedsgrad blandt færdiguddannede med skolepraktik i et vist omfang er en følge af forestillinger om, hvad skolepraktikuddannede kan, snarere end af, hvad de faktisk kan. Skolepraktikkens omdømme kan med andre ord indebære, at det er svært for færdiguddannede at finde beskæftigelse – uanset deres faglige niveau. Men den højere ledighedsgrad er formodentlig også udtryk for, at disse elever ikke er blevet socialiseret til arbejdsmarkedet i samme grad som andre elever. Det gælder især færdiguddannede, der har været lang tid i skolepraktik.

Samlet vurdering af skolepraktikken

Overordnet er der ikke tvivl om, at skolepraktikken både bidrager til, at flere unge gennemfører en ungdomsuddannelse, og til, at flere bliver faglærte. Det er særlig tydeligt, når resultaterne blandt skolepraktikeleverne ikke kun vurderes i forhold til ordinært uddannede, men også i forhold til det alternativ, at de unge ikke havde fået en erhvervsuddannelse. Potentialerne i ordningen udnyttes imidlertid ikke godt nok.

EVA's undersøgelser viser, at ordningen står over for tre udfordringer: en rekrutteringsudfordring, der handler om den lille søgning til skolepraktikken, en omdømmeudfordring, der handler om skolepraktikkens dårlige rygte, og endelig en kvalitetsudfordring, der handler om at sikre, at udbyderne kan udnytte de læringsmæssige potentialer i ordningen.

De tre udfordringer hænger sammen. Den lille søgning til skolepraktikken, som skyldes, at mange unge fravælger skolepraktikken, hænger således både sammen med kvalitetsudfordringen og med skolepraktikkens omdømme.

Tilsammen peger EVA's undersøgelser på, at det er vigtigt at sætte skolepraktikkens omdømme på dagsordenen som et centralt indsatsområde både på skolerne, blandt eleverne og over for virksomhederne. Undersøgelserne peger endvidere på, at det er vigtigt at fortsætte det igangværende arbejde med at kvalitetsudvikle skolepraktikken med henblik på at skabe stærke og velfungerende skolepraktikmiljøer. Det kan fx ske som led i arbejdet med at etablere nye rammer for ordningen i praktikcentre.

I den sammenhæng er det vigtigt, at kvalitetsarbejdet også omfatter udvikling af nye og mere fleksible modeller i samspillet og arbejdsdelingen mellem undervisningen på skolen og oplæringen i virksomheden. Det vil give mulighed for, at skolepraktikken kan blive et selvstændigt læringsrum – dvs. et tredje læringsrum med sine egne opgaver og sin egen plads i tæt samspil med undervisningen på skolen og praktikken i virksomheden.

Appendiks A

Erhvervsuddannelsessystemet og skolepraktikordningen

Erhvervsuddannelserne i Danmark omfatter omkring 110 forskellige uddannelser, som er grupperet i 12 fællesindgange efter kompetencefællesskaber inden for nogle overordnede beskæftigelsesområder, fx Bygge og anlæg, Strøm, styring og it eller Merkantil. De enkelte uddannelser er som hovedregel opdelt i trin og specialer. Tilsammen omfatter uddannelserne således mere end 300 forskellige trin eller specialer.

Ministeriet for Børn og Undervisning har det lovgivningsmæssige ansvar for erhvervsuddannelserne. Den overordnede fastlæggelse af uddannelsernes struktur og indhold sker i et omfattende samarbejde med arbejdsmarkedets parter, som indebærer, at parterne har betydelig indflydelse og et stort ansvar både for det samlede system og for de enkelte uddannelser.

Erhvervsuddannelsernes opbygning

Erhvervsuddannelserne er med få undtagelser opbygget som vekseluddannelser. Det indebærer, at de er tilrettelagt i perioder, der veksler mellem undervisning på en erhvervsskole og oplæring i en virksomhed. Hovedparten af uddannelsestiden – ofte op imod tre fjerdedele af tiden efter et bredt anlagt grundforløb inden for en af de 12 fællesindgange – foregår i virksomheden.

Vekseluddannelsesprincippet betyder, at en elev som hovedregel kun kan påbegynde og gennemføre et hovedforløb på en erhvervsuddannelse, hvis eleven har en uddannelsesaftale med en virksomhed om en praktikplads. Uddannelsesaftalen formaliserer en "byttehandel", hvor eleven får oplæring og en overenskomstmæssig elevløn mod at yde en arbejdsindsats i virksomheden.

Skolepraktikordningen: baggrund, formål og indhold

Vekseluddannelsesprincippet medfører, at erhvervsuddannelserne bliver meget konjunkturfølsomme. Erfaringerne viser nemlig, at virksomhederne bliver meget tilbageholdende med at oprette nye praktikpladser i perioder med lavkonjunktur. Konsekvensen er, at det i sådanne perioder bliver svært for elever at finde en praktikplads og komme i gang med en erhvervsuddannelse. Samtidig risikerer elever, der allerede er i gang, at måtte afbryde deres uddannelse, hvis deres virksomhed fx må lukke.

Mønsteret med manglende praktikpladser i dårlige tider er tydeligt i dag. Siden finanskrisens gennemslag i 2008 er antallet af indgåede uddannelsesaftaler faldet, mens antallet af praktikpladssøgende elever til gengæld er steget til et niveau på omkring 10.000 fra et niveau på godt 3.000 umiddelbart inden krisens gennemslag.

Skolepraktik er et tilbud til forskellige grupper af elever, som ikke har og ikke kan finde en praktikplads. Konkret indebærer ordningen, at eleverne kan gennemføre (dele af) uddannelsens praktikdele i skoleregnet i stedet for i en ordinær praktik i en virksomhed.

Skolepraktik adskiller sig på flere måder fra praktik i en virksomhed. Fx indgår eleverne ikke i et kontraktforhold på samme måde som eleverne i virksomhedspraktik, og de får heller ikke løn. Til gengæld modtager de en særlig skolepraktikydelser, som dog er lavere end den løn, de ville få, hvis de var i ordinær praktik. Juridisk set har elever i skolepraktik elevstatus, mens elever med en uddannelsesaftale har lønmodtagerstatus.

Det er en eksplicit målsætning i reglerne om skolepraktik, at skolerne skal sikre, at eleverne tilbringer højst halvdelen af uddannelsens samlede praktiktid i skolepraktik. Det kan fx ske, ved at

skolen gennemfører et praktikopsøgende arbejde, og ved at skolen hjælper eleven med at søge og få en praktikaftale med en virksomhed – en såkaldt restlæreaftale for den resterende uddannelsesetid, frem til eleven er udlært.

Skolerne kan tilrettelægge en del af tiden i skolepraktik som virksomhedsforlagt undervisning (VFU). VFU indebærer, at skolen indgår en aftale med en virksomhed om, at virksomheden gennemfører en del af praktikundervisningen på skolens vegne og under skolens ansvar.

I VFU bliver der ikke indgået en uddannelsesaftale mellem eleven og virksomheden. Eleven deltager ikke i produktionen, men indgår som såkaldt overtallig. Eleven kan fx udføre et arbejde på vegne af en ansat, som instruerer og overvåger eleven og kvalitetssikrer arbejdet.

Adgangen til skolepraktik

Adgangen til skolepraktik er ikke fri. For det første kan eleverne kun optages og blive i skolepraktikken, hvis de opfylder EMMA-kriterierne: Eleverne skal være *egnede*, de skal være geografisk *mobile* og fagligt *mobile*, og de skal være *aktivt praktikpladssøgende*. For det andet er der ikke skolepraktik på alle uddannelser. Godt 60 uddannelser udbydes ikke med skolepraktik, og der er adgangsbegrænsning på 10 af de uddannelser, som faktisk har skolepraktik.

Skiftende tilgang til skolepraktikken

Muligheden for at gennemføre dele af en erhvervsuddannelse i skolepraktik blev indført i 1990. I årene umiddelbart forud for finanskrisen i 2008 blev der fra politisk hold iværksat en række initiativer, som skulle begrænse skolepraktikken, fx ved at indføre adgangsbegrænsning til nogle af de mest populære uddannelser, eller ved at mindske behovet for skolepraktik gennem initiativer, der skulle motivere virksomhederne til at oprette flere praktikpladser. I disse år faldt tilgangen til skolepraktik, hvilket sandsynligvis også hang sammen med, at disse år var kendetegnet ved særdeles gode beskæftigelsesforhold.

Efter skiftet i de økonomiske konjunkturer og den tiltagende mangel på praktikpladser i virksomhederne, og efter at adgangsbegrænsningen til skolepraktikken er blevet lempet, er tilgangen til skolepraktikken atter steget. Samtidig er indsatsen for at få virksomhederne til at oprette flere praktikpladser blevet intensiveret, bl.a. ved præmie- og bonusordninger til virksomheder, der opretter nye praktikpladser.

Nogle tal om skolepraktikken og de uddannelser, der indgår i undersøgelsen

- 62.326 personer afsluttede en erhvervsuddannelse i perioden 2006-2009.
- I alt 6.604 af de færdiguddannede var i skolepraktik i løbet af deres uddannelse. Det svarer til lige knap 11 % af alle færdiguddannede i perioden.
- 23.555 personer færdiggjorde en erhvervsuddannelse på en af de otte uddannelser, der indgår i undersøgelsen. Det svarer til knap to femtedele (38 %) af samtlige færdiguddannede i perioden.
- I alt 3.731 af de færdiguddannede på uddannelserne i undersøgelsen var i skolepraktik i kortere eller længere perioder. Det svarer til 16 % af samtlige færdiguddannede på disse uddannelser. Og det svarer til 57 % af de elever, der færdiggjorde en erhvervsuddannelse med skolepraktik i perioden 2006-2009.
- I gennemsnit var skolepraktikeleverne på de otte uddannelser i skolepraktik i 32 % af den samlede uddannelsesetid.

Appendiks B

Om uddannelserne i undersøgelsen

I dette appendiks beskrives de otte uddannelser mht., hvilken indgang de er placeret på, og mht. til deres status som enten en uddannelse eller et speciale inden for en uddannelse. Relevant historik gennemgås, fx om uddannelsen har skiftet struktur eller navn over tid. Endelig præsenteres en række statistiske data om skolepraktikken på uddannelsen/specialet.

Administrationsuddannelsen

Administrationsuddannelsen er et speciale inden for kontoruddannelse med specialer. Administrationsuddannelsen hører til inden for fællesindgangen Merkantil. Der er mulighed for at gennemføre uddannelsen i trin.

Data om skolepraktikken på administrationsuddannelsen for elever, der har færdiggjort uddannelsen i perioden 2006-2009:

- Administrationsuddannelsen er den af de otte uddannelser, hvor færrest elever er i skolepraktik. Kun 186 elever har været i skolepraktik, hvilket svarer til 4,5 % af uddannelsespopulationen.
- Eleverne er relativt lang tid i skolepraktik. Gennemsnittet er 61,5 % af den samlede uddannelsesetid, hvilket er højest for de otte uddannelser. Gennemsnittet på de otte uddannelser er samlet 32,5 %.
- Administrationsuddannelsen er volumenmæssigt den næststørste uddannelse i undersøgelsen (4.152 dimittender).
- 60 % af de elever, der har været i skolepraktik, har deltaget i VFU.
- 61 % har fået en restaftale.

Bygningsmaleruddannelsen

Bygningsmaleruddannelsen er en uddannelse under fællesindgangen Bygge og anlæg. Uddannelsen er ikke opdelt i specialer og ikke opbygget i trin.

Data om skolepraktikken på bygningsmaleruddannelsen for elever, der har færdiggjort uddannelsen i perioden 2006-2009:

- På bygningsmaleruddannelsen har 458 elever været i skolepraktik i perioden, hvilket svarer til 22,7 % af uddannelsespopulationen.
- Eleverne er i gennemsnit i skolepraktik i 29,8 % af uddannelsesperioden.
- Bygningsmaleruddannelsen er den tredjemandste af de otte uddannelser i undersøgelsen (2.018 dimittender).
- 67 % af de elever, der har været i skolepraktik, har deltaget i VFU.
- 96 % har fået en restaftale.

Elektrikeruddannelsen

Elektrikeruddannelsen er en uddannelse under fællesindgangen Strøm, styring og it. På elektrikeruddannelsen findes der fire specialer, hhv. installationsteknik, styrings- og reguleringsteknik, kommunikationsteknik og bygningsautomatik. Derudover findes trinnet elmontør. For vores population findes langt størstedelen af aktiviteten på specialerne installationsteknik og bygningsautomatik. Der er også her, der er størst skolepraktikaktivitet. I denne undersøgelse vælger vi derfor at afgrænse populationen til de elever, der har gennemført specialerne installationsteknik og bygningsautomatik. De to specialer dækker tilsammen over specialet, der tidligere hed lys- og

energiteknik. I undersøgelsen sondres ikke nærmere mellem de to specialer. I undersøgelsen bruger vi som samlet betegnelse "elektrikeruddannelsen".

Data om skolepraktikken på elektrikeruddannelsen for elever, der har færdiggjort uddannelsen i perioden 2006-2009:

- På elektrikeruddannelsen har 494 af eleverne været i skolepraktik, hvilket svarer til 15,2 % af uddannelsespopulationen.
- Eleverne er i gennemsnit i skolepraktik i 29,4 % af uddannelsestiden.
- Elektrikeruddannelsen er den fjerdestørste af de otte uddannelser (3.236 dimittender).
- 100 % af de elever, der har været i skolepraktik, har deltaget i VFU.
- 100 % har fået en restaftale.

Kokkeuddannelsen

Kokkeuddannelsen er et speciale på gastronomuddannelsen, som er en uddannelse under fællesindgangen Mad til mennesker. På kokkeuddannelsen findes yderligere to specialer. Der er mulighed for at gennemføre uddannelsen i trin. I undersøgelsen vælger vi at fokusere på kokkespecialet, da det står for langt størstedelen af aktiviteten på uddannelsen og har en stor andel af elever i skolepraktik.

Data om skolepraktikken på kokkeuddannelsen for elever, der har færdiggjort uddannelsen i perioden 2006-2009:

- På kokkeuddannelsen har 369 af eleverne været i skolepraktik, hvilket svarer til 20,7 % af uddannelsespopulationen.
- Eleverne er i gennemsnit i skolepraktik i 23,4 % af uddannelsestiden.
- Kokkeuddannelsen er den næstmindste af de otte uddannelser i undersøgelsen (1.794 dimittender).
- 54 % af de elever, der har været i skolepraktik, har deltaget i VFU.
- 94 % har fået en restaftale.

Mekanikeruddannelsen

Mekanikeruddannelsen er en uddannelse under fællesindgangen Bil, fly og andre transportmidler. Der er mulighed for at gennemføre uddannelsen i trin. Uddannelsen til mekaniker har skiftet struktur i undersøgelsesperioden. Inden 2005 var uddannelsen opdelt i tre specialer, hhv. automekaniker, autoelektromekaniker og lastvognsmekaniker. Fra 2005 samlede man specialerne i én uddannelse, nemlig mekaniker. I denne undersøgelse vælger vi at se på mekanikeruddannelsen som en samlet uddannelse og inkluderer derved de tre specialer fra før 2005 under én samlet betegnelse.

Data om skolepraktikken på mekanikeruddannelsen for elever, der har færdiggjort uddannelsen i perioden 2006-2009:

- På mekanikeruddannelsen har 609 af eleverne været i skolepraktik, hvilket svarer til 18,8 % af uddannelsespopulationen.
- Eleverne er i gennemsnit i skolepraktik i 32,4 % af uddannelsestiden.
- Mekanikeruddannelsen er den tredjestørste af de otte uddannelser i undersøgelsen (3.241 dimittender).
- 100 % af de elever, der har været i skolepraktik, har deltaget i VFU.
- 100 % har fået en restaftale.

Mureruddannelsen

Mureruddannelsen er en uddannelse under fællesindgangen Bygge og anlæg. Uddannelsen er ikke opdelt i specialer. Det er dog muligt at tage uddannelsen i trin.

Data om skolepraktikken på mureruddannelsen for elever, der har færdiggjort uddannelsen i perioden 2006-2009:

- På mureruddannelsen har 368 af eleverne været i skolepraktik, hvilket svarer til 16,9 % af uddannelsespopulationen.
- Eleverne er i gennemsnit i skolepraktik i 27,9 % af uddannelsestiden.
- Mureruddannelsen er den fjerdemindste af de otte uddannelser i undersøgelsen (2.180 dimittender).
- 55 % af de elever, der har været i skolepraktik, har deltaget i VFU.
- 90 % har fået en restaftale.

Tandklinikassistentuddannelsen

Tandklinikassistentuddannelsen er en uddannelse under fællesindgangen Sundhed, omsorg og pædagogik. Uddannelsen er ikke trinopdelt og er heller ikke opdelt i specialer.

Data om skolepraktikken på tandklinikassistentuddannelsen for elever, der har færdiggjort uddannelsen i perioden 2006-2009:

- På tandklinikassistentuddannelsen har 308 af eleverne været i skolepraktik, hvilket svarer til 20 % af uddannelsespopulationen.
- Eleverne er i gennemsnit i skolepraktik i 37 % af uddannelsestiden.
- Tandklinikassistentuddannelsen er den mindste af de otte uddannelser i undersøgelsen (1.543 dimittender).
- 73 % af de elever, der har været i skolepraktik, har deltaget i VFU.
- 87 % har fået en restaftale.

Tømruddannelsen

Tømruddannelsen er et speciale inden for træfagenes byggeuddannelse, som er en uddannelse inden for fællesindgangen Bygge og anlæg. Træfagenes byggeuddannelse har fire specialer, hhv. alutømrer, gulvlægger, tækkemand og tømrer. Da tømruddannelsen står for næsten al aktivitet, vælger vi udelukkende at se på dette speciale. Tømruddannelsen er ikke trinopdelt.

Data om skolepraktikken på tømruddannelsen for elever, der har færdiggjort uddannelsen i perioden 2006-2009:

- På tømruddannelsen har 944 af eleverne været i skolepraktik, hvilket svarer til 17 % af uddannelsespopulationen.
- Eleverne er i gennemsnit i skolepraktik i 33,7 % af uddannelsestiden.
- Tømruddannelsen er den største af de otte uddannelser i undersøgelsen (5.557 dimittender).
- 78 % af de elever, der har været i skolepraktik, har deltaget i VFU.
- 91 % har fået en restaftale.

Appendiks C

Undersøgelsens metode

Dette metodeappendiks redegør nærmere for den anvendte metode. Appendikset indeholder følgende hovedafsnit:

- Datagrundlag
- Populationsbeskrivelse
- Operationalisering
- Statistisk analysemetode.

En mere overordnet redegørelse for metoden uden tekniske detaljer mv. findes i afsnit 4.1.

Datagrundlag

Undersøgelsens datagrundlag er registerdata fra UNI-C og DST. Fra UNI-C anvender vi data fra praktikpladsstatistikken samt EUD-karakterer trukket fra easy-s. Fra DST anvender vi data fra Befolkningsregisteret, Elevregisteret, Uddannelsesregisteret og Indkomstregisteret.

Populationsbeskrivelse

Undersøgelsens population er defineret som elever, der i perioden 2006-2009 har færdiggjort mindst en af otte uddannelser (eller specialer, idet tre af de otte uddannelser bliver repræsenteret ved et speciale inden for uddannelsen). Følgende uddannelser/specialer indgår i undersøgelsen:

- Administrationsuddannelsen (speciale inden for kontoruddannelse med specialer)
- Bygningssmaleruddannelsen
- Elektrikeruddannelsen
- Kokkeuddannelsen (speciale inden for gastronomuddannelsen)
- Mekanikeruddannelsen
- Mureruddannelsen
- Tandklinikassistentuddannelsen
- Tømreruddannelsen (speciale inden for træfagernes byggeuddannelse).

Der er flere grunde til, at vi har valgt at fokusere på netop disse otte uddannelser. Der er tale om relativt store uddannelser, som fordeler sig bredt på de 12 fællesindgange, og som tilsammen dækker en stor andel af den samlede skolepraktikaktivitet.

Vi har valgt at se bort fra en forholdsvis lille gruppe blandt de elever, der har færdiggjort en erhvervsuddannelse i perioden 2006-2009, nemlig den gruppe, der har påbegyndt deres uddannelse før 2003. Datakvaliteten i registreringerne er væsentlig mere usikker før 2003, og desuden er erhvervsuddannelserne – og skolepraktikken – også blevet ændret på flere områder siden 2003.

Nogle af uddannelserne er opbygget i trin. Vi ser kun på elever, der har gennemført det sidste trin af uddannelsen. Fx inkluderer vi elever, der først har gennemført kokkeassistentuddannelsen og herefter kokkeuddannelsen, i undersøgelsen, mens vi ser bort fra elever, der udelukkende har gennemført kokkeassistentuddannelsen (trin 1). Det er relativt få elever, der i perioden 2006-2009 udelukkende har gennemført første trin af en uddannelse. For de elever, der har taget en uddannelse i trin, har vi lagt aktiviteten på de forskellige trin sammen, så vi for alle personer har oplysninger om et samlet uddannelsesforløb.

Det skal tilføjes, at erhvervsuddannelsernes opbygning er blevet ændret i perioden 2003-2009. Nye uddannelser er kommet til, mens andre uddannelser er nedlagt eller lagt sammen med andre, og nogle uddannelser er blevet opdelt i flere eller færre specialer. For nogle af de uddannelser, vi har valgt, har det derfor været nødvendigt at afgrænse, hvilke færdiguddannede der skulle indgå i populationen, jf. appendiks B.

Operationalisering

Dette afsnit redegør for, hvordan vi har operationaliseret, om eleven har været i skolepraktik. Herefter beskrives, hvordan vi har operationaliseret resultatmålene, hhv. det faglige niveau og tilknytningen til arbejdsmarkedet. Til sidst er der en oversigt over, hvilke variable vi har kontrolleret for i de forskellige statistiske analyser.

Operationalisering af skolepraktik

Fra UNI-C har vi oplysninger om, hvor mange dage den enkelte elev har været part i forskellige aftaleformer. De forskellige aftaleformer er:

- Ordinær praktik
- Kombinationsaftale
- Skolepraktik
- Virksomhedsforlagt undervisning (VFU)
- Restaftale
- Delaftale
- Kortaftale
- Mesterlære.

Ved at summere disse variable får vi det samlede antal uddannelsesdage, der er registreret for den enkelte elev. Registrene viser således også, hvor mange dage eleven har været i skolepraktik. Her skal det bemærkes, at dage i VFU og dage i delaftale er defineret som dage i skolepraktik. Ved at se på antal dage i skolepraktik og antal samlede uddannelsesdage udregnes, hvor stor en andel af den samlede uddannelsestid eleven har været i skolepraktik.

Operationalisering af resultatmål

I undersøgelsen indgår to overordnede resultatmål, hhv. det faglige niveau og tilknytningen til arbejdsmarkedet. Førstnævnte måles ved hjælp af karakterdata, og sidstnævnte måles ved hjælp af ledighedsgraden året efter færdiggjort uddannelse.

Elevernes faglige niveau

Fra UNI-C har vi karakteroplysninger for forskellige prøver på erhvervsuddannelserne. Det varierer fra uddannelse til uddannelse, hvilke karakteroplysninger der er indrapporteret.

Den oplysning, der bedst måler elevens faglige niveau, er karakteren i den afsluttende prøve eller svendeprøven. Denne karakteroplysning kan dog kun anvendes på administrationsuddannelsen. På de andre uddannelser er registreringerne ikke tilstrækkelige. På disse uddannelser vælger vi derfor at definere det afsluttende faglige niveau som gennemsnittet af de standpunktskarakterer, der er givet i område- og specialefag i løbet af de sidste tre måneder af uddannelsen.

For bygningsmalerne og tandklinikassistenterne er der meget få registrerede karakterdata, således at det her ikke er muligt at undersøge betydningen af skolepraktikken for det faglige niveau. Det betyder med andre ord, at vi kun har tilstrækkelige karakteroplysninger for 6 af de 8 uddannelser, der indgår i undersøgelsen.

Da vores population har modtaget karakterer på både 7-trins-skalaen og 13-skalaen, har vi ensartet alle karaktererne til 7-trins-skalaen efter den officielle konverteringstabel. Ganske få karakterer, ca. 2 %, er givet efter en anden skala (bestået/ikke bestået). Disse karakteroplysninger er frasorteret.

Ifølge tilgængelige oplysninger er der ikke grund til antage, at der er tale om systematiske forskelle på de enkelte uddannelser mellem de prøver (herunder deres antal og indhold), som elever

hhv. med og uden skolepraktikelev deltager i. Vi har desuden undersøgt, om elevernes gennemsnit er baseret på et markant forskelligt antal karakterer, afhængigt af om de har gået i skolepraktik eller ej. Dette er ikke tilfældet. Gennemsnittene er generelt tæt på hinanden, og forskellene overstiger meget sjældent mere end en karakter.

Registrene rummer relativt mange personer, for hvem karakteroplysninger ikke findes (ca. 25 % af den samlede population). Det er derfor relevant at undersøge, om det fordeler sig systematisk på indsatsgrupperne og kontrolgruppen. Vi har undersøgt, om der er signifikant forskel på andelen af elever med manglende karakteroplysninger på de forskellige uddannelser for hhv. kontrolgruppen, gruppen, der har været i skolepraktik i under 30 % af den samlede uddannelsestid, og gruppen, der har været i skolepraktik i over 30 % af den samlede uddannelsestid. Dette er ikke tilfældet.

Tilknytning til arbejdsmarkedet

De færdiguddannedes tilknytning til arbejdsmarkedet måles ved hjælp af deres ledighedsgrad, året efter at de har færdiggjort deres uddannelse. Vi anvender DST's definition. Dvs., at ledighedsgraden svarer til den andel af året, hvori den ledighedsberørte person har været ledig i enten én sammenhængende periode eller flere perioder sammenlagt. Ledighedsgraden er beregnet som antallet af ledige timer i forhold til antallet af arbejdstimer svarende til en fuldtidsstilling.

Ledighedsgraden kan således anvendes som et generelt mål for tilknytningen til arbejdsmarkedet. Men den giver ikke mulighed for at tage højde for arten af beskæftigelse, herunder om der er tale om relevant beskæftigelse. Ved at anvende dette mål fokuserer vi altså på uddannelsens evne til at integrere personen på arbejdsmarkedet generelt.

Oversigt over forklarende variable, der indgår i analyserne

På næste side findes en tabel med en bruttoliste over de forklarende variable, der indgår i undersøgelsen, og de tilhørende værdisæt, dvs. de værdier, variablene kan antage i analysen. Herefter redegøres mere udførligt for de variable, der kræver en særlig kommentar. Variablene er udvalgt med udgangspunkt i hypoteser om, at de har betydning for, om eleven gennemfører erhvervsuddannelsen med eller uden skolepraktik.

Tabel 12
Bruttoliste over de afprøvede forklarende variable i de statistiske modeller

Variabel	Værdisæt
Alder	Under 19 år 19-24 år Over 24 år
Køn	Mand Kvinde
Etnicitet	Dansker Indvandrer eller efterkommer fra vestligt land Indvandrer eller efterkommer fra ikkevestligt land
Hvilket år er eleven startet på uddannelsens hovedforløb?	2003 2004 2005 2006 2007
Frivillig supplerende grundforløbsundervisning	Ja Nej
Er uddannelsen gennemført med trin?	Ja Nej
Hvilken uddannelsesinstitution har eleven gået på?	Institutions- "dummyer" er indsat i modellerne
Elevens karaktergennemsnit fra tidligere EUD-aktivitet	Gennemsnit

fortsættes næste side...

... fortsat fra forrige

Variabel	Værdisæt
Elevens karaktergennemsnit fra grundskolen	Over gennemsnittet for populationens karaktergennemsnit Under gennemsnittet for populationens karaktergennemsnit
Elevens højeste fuldførte uddannelse	Grundskole Gymnasial uddannelse Erhvervsuddannelse Kort videregående uddannelse Mellemlang eller lang videregående uddannelse
Har eleven tidligere været i gang med en erhvervsuddannelse?	Ja Nej
Har eleven en eller flere søskende med en erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse?	Ja Nej
Forældrenes højeste fuldførte uddannelse	Grundskole Gymnasial uddannelse Erhvervsuddannelse Kort videregående uddannelse Mellemlang eller lang videregående uddannelse
Forældrenes indkomst	Laveste tertil Mellemste tertil Højeste tertil
Afslutningsår*	2006 2007 2008 2009
Hvilket kvartal i året færdiggøres erhvervsuddannelsen?*	Første kvartal Andet kvartal Tredje kvartal Fjerde kvartal

* Variablene indgår i analyserne af effekten af skolepraktik, men ikke i analyserne, der undersøger, hvilke faktorer der har betydning for, at elever gennemfører erhvervsuddannelsen med eller uden skolepraktik.

Karakterer fra tidligere EUD-aktivitet

Defineret som gennemsnittet på alle de karakterer, eleven har fået på EUD, inden eleven er begyndt på hovedforløbet. Karakterer givet efter 13-skalaen er konverteret til 7-trins-skalaen efter den officielle konverteringstabel. Karakterer, der ikke er givet efter enten 7-trins-skala eller 13-skalaen, er sorteret fra.

Grundskolekarakterer – fagligt niveau i grundskolen

Defineret som gennemsnittet af prøvekarakterer fra 9. klasse i dansk og matematik (bortset fra ordenskarakterer). Hvis eleven ikke har oplysninger fra 9. klasse, bruges i stedet karakteroplysninger fra 10. klasse. Grundskolekaraktererne dækker kun elever, der har færdiggjort grundskolen i 2002 eller senere. En stor andel af vores population, ca. 45 %, har ikke nogle oplysninger om karakterer fra grundskolen. En væsentlig forklaring herpå er, at de har færdiggjort grundskolen tidligere end i 2002.

Familiens uddannelsestraditioner

På det foreliggende datagrundlag har vi kun mulighed for at inddrage de netværk, der hører til de nære familierelationer – uanset at andre personer som venner, bekendte, studiekammerater og anden familie også kan udgøre et betydningsfuldt netværk. Den nære familie kan dog betragtes som et kernenetværk, der til hver en tid vil stille kontakter til rådighed, mens det øvrige netværk måske i højere grad skal aktiveres. Familiens uddannelsestraditioner måles ved hjælp af hhv. mors, fars og søskendes højeste fuldførte uddannelse.

Etnicitet

Vi undersøger etnicitetens betydning ved at danne en variabel med følgende tre kategorier:

- Etnisk dansk
- Indvandrer eller efterkommer fra et vestligt land
- Indvandrer eller efterkommer fra et ikkevestligt land.

Vi følger DST's definition af dansker, indvandrer og efterkommer samt DST's opdeling i vestlige og ikkevestlige lande.

Statistisk analysemetode

Afsnittet om analysemetode indeholder beskrivelser af de analysestrategiske overvejelser og de analysetekniske beslutninger for undersøgelsens to hovedspørgsmål:

- Hvilke faktorer har betydning for, om man gennemfører en erhvervsuddannelse med eller uden skolepraktik?
- Hvad er effekten af skolepraktik målt på det faglige niveau og tilknytningen til arbejdsmarkedet?

Derudover beskrives kort metoden ved undersøgelsesområdet om, hvorvidt der er forskel på, hvordan skolepraktikeleverne præsterer fagligt på tværs af institutioner. Analysen af institutionsforskelle gennemføres kun mht. elevernes faglige niveau, da ledighedsgraden i højere grad er følsom over for lokale, eksterne forhold som fx regionale forskelle i ledighed.

Hvilke faktorer har betydning for, om man gennemfører erhvervsuddannelsen med eller uden skolepraktik?

Med henblik på at undersøge, hvilke faktorer der har betydning for, om eleverne gennemfører deres erhvervsuddannelse med eller uden skolepraktik, har vi opstillet statistiske modeller for hver af de otte uddannelser. I analyserne er den afhængige variabel defineret ved, om eleven har gennemført uddannelsen med eller uden skolepraktik. Operationaliseringsafsnittet giver et overblik over samtlige forklarende variable, der er testet i modellerne. I analyserne ser vi bort fra elever, der har været i skolepraktik i mellem 0 % og 10 % af den samlede uddannelsestid, da vi gerne vil se bort fra de elever, der har været meget kort tid i skolepraktik.

Den anvendte statistiske metode er logistisk regression. Analyserne er gennemført i Stata 12.0. Modellerne er trimmet ved hjælp af *backward selection* med et inklusionskriterium på $p = 0,05$. Der er foretaget modelkontrol af de reducerede modeller i form af en residualanalyse ved Hosmer-Lemeshow Goodness-Of-Fit-Test. Derudover er der testet for multikollinearitet.

I analysen er der kontrolleret for, om der er sammenhæng mellem, hvilken uddannelsesinstitution eleven har gået på, og sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med eller uden skolepraktik. Institutionsniveauet inddrages, da der kan være forskel på skoler i forhold til, både hvor meget praktikpladsopsøgende arbejde de foretager, hvor mange skolepraktikelever de har, og hvordan de tilrettelægger skolepraktik, fx hvordan de inddrager virksomheder i forløbet. Desuden kan institutionsvariablene indkredse et lokalt arbejdsmarked og derved sige noget om, hvor let det er at få en praktikplads i området.

Mht. oplysninger om grundskolekarakterer har vi som beskrevet i operationaliseringsafsnittet ingen informationer for 45 % af eleverne. Vi har generelt valgt at kode "dummy"-variable for de variable, hvor en gruppe har uoplyste informationer. Disse variable indsættes på lige fod med de andre variable i modellerne. I enkelte tilfælde bliver disse "dummy"-variable for uoplyste informationer signifikante i slutmodellerne. Disse er dog ikke præsenteret i tabellerne, da det ikke er muligt at udtale sig om, hvad der karakteriserer grupperne med uoplyste informationer. Det skal her påpeges, at da vi ikke har særligt gode oplysninger om grundskolekarakterer, undersøger vi ikke fyldestgørende, om det faglige niveau fra grundskolen har betydning for, om man gennemfører erhvervsuddannelsen med eller uden skolepraktik. Andelen af uoplyste informationer for de resterende variable er relativt begrænset, bortset fra karakterer fra tidligere EUD-aktivitet, hvor vi ingen informationer har for ca. 20 % af eleverne. I denne analyse operationaliseres EUD-karakterer

ved tre kategorier, hhv. over og under gennemsnittet for den samlede population samt kategorien "Uoplyst". Dette adskiller sig fra, hvordan vi bruger variablen i effektanalyserne.

Hvad er effekten af skolepraktik målt på elevernes faglige niveau og tilknytning til arbejdsmarkedet?

Analysen af effekten af skolepraktik er opdelt på en række delanalyser, således at vi undersøger effekten på de to resultatmål for hver af de otte uddannelser. Desuden sondres mellem forskelligt omfang af skolepraktikken. Tabel 13 viser de delanalyser, der er gennemført.

Tabel 13
Delanalyser – effekten af skolepraktik

Uddannelse	Indsats (omfanget af skolepraktik)	Fagligt niveau	Ledighedsgrad
Mekaniker	Over 30 %	X	X
Mekaniker	Under 30 %	X	X
Elektriker	Over 30 %	X	X
Elektriker	Under 30 %	X	X
Tømrer	Over 30 %	X	X
Tømrer	Under 30 %	X	X
Tandklinikassistent	Over 30 %	-	X
Tandklinikassistent	Under 30 %	-	X
Murer	Over 30 %	X	X
Murer	Under 30 %	X	X
Kok	Over 30 %	X	X
Kok	Under 30 %	X	X
Bygningsmaler	Over 30 %	-	X
Bygningsmaler	Under 30 %	-	X
Administration	Over 30 %	X	X
Administration	Under 30 %	-	-

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Det fremgår af tabel 13, at der i alt er gennemført 26 delanalyser. Det har været et kriterium for at gennemføre en delanalyse, at størrelsen for de tre grupper (kontrolgruppe og indsatsgruppe 1 og 2) hver især ikke må være væsentligt under 100 personer. Det får den konsekvens, at analyserne ikke lader sig gennemføre for bygningsmalerne og tandklinikassistenterne, når der måles på fagligt niveau, da størrelsen af indsatsgruppen her er markant under 100 personer. Det skyldes, dels at uddannelserne er relativt små, så gruppen af elever i skolepraktik i forvejen er begrænset, dels – og især – at det ikke er muligt at fremskaffe karakterdata for en stor andel af eleverne på disse uddannelser.

Det er heller ikke muligt at gennemføre analyserne af de to resultatmål for de elever på administrationsuddannelsen, som har været i skolepraktik i under 30 % af uddannelsesstiden. Det skyldes, at meget få elever er i skolepraktik i kort tid på administrationsuddannelsen.

I yderligere 3 tilfælde (ud af 26) er indsatsgruppen mindre end 100 personer, men forskellene er her så små, at vi vurderer, at datagrundlaget er tilstrækkeligt stort til at gennemføre matchning-analyserne (det mindste antal er 84 personer – se appendiks D).

I analyserne af gruppernes arbejdsmarkedstilknytning vælger vi at se bort fra personer, der er under uddannelse, året efter at de har færdiggjort deres erhvervsuddannelse. Det er relativt få, der læser videre året efter. Gennemsnittet for de otte uddannelser ligger på 2,8 %.

Den statistiske analyse ved effektmålingerne

Matchning-analyserne er gennemført som *propensity score*-matchning i Stata 12.0 ved hjælp af proceduren *psmatch2*. Formålet med metoden er overordnet set at skabe sammenlignelige grupper. Metoden forsøger at gøre dette ved at efterligne randomiseringsaspektet ved det klassiske

eksperiment. I dette projekt indebærer det, at vi bestræber os på at skabe en situation, hvor det er tilfældigt, om man er placeret i indsatsgruppen eller kontrolgruppen, dvs., om man har gennemført erhvervsuddannelsen hhv. med eller uden skolepraktik.

Ved metoden får alle personer tildelt en *propensity score*. *Propensity*-scoren er et udtryk for sandsynligheden for at være placeret i indsatsgruppen. *Propensity*-scoren er estimeret med udgangspunkt i observerbare baggrundskarakteristika. Det betyder, at vi kun kan inkludere oplysninger i analysen, som vi kan kvantificere. Eksempler på uobserverbare faktorer, som vi derfor ikke har målt på, kan fx være personligt "drive" og et bredere netværksbegreb end det, vi måler. Som nævnt tidligere i rapporten skal resultaterne af effektanalysen læses med det forbehold, at vi ikke ved, om grupperne er sammenlignelige mht. disse faktorer.

Metoden indebærer følgende trin:

- 1 Valg af forklarende variable
- 2 Estimering af *propensity score*
- 3 Gennemførelse af matchningen
- 4 Vurdering af kvaliteten af matchningen
- 5 Analyse af forskellen mellem gruppernes gennemsnit på resultatmålene.

Ad 1) Valg af forklarende variable

De forklarende variable i modellen er alle udvalgt med udgangspunkt i hypoteser for, hvad der kan tænkes at forklare, at man gennemfører erhvervsuddannelsen hhv. med og uden skolepraktik. Desuden er det særlig vigtigt at inkludere variable i modellen, som kan tænkes at have sammenhæng med både indsatsen (skolepraktik eller ej) og resultatmålene. Se operationaliseringsafsnittet for en samlet oversigt over, hvilke forklarende variable vi har valgt til modellen, samt hvordan de forklarende variable er defineret.

Til matchning-analyserne har vi fundet det særligt vigtigt at matche i forhold til elevernes faglige niveau. Derfor sorterer vi personer fra, som ikke har karakteroplysninger om den EUD-aktivitet, som ligger før hovedforløbet. Dette gælder for omkring 20 % af populationen, men dog primært for de elever, der ikke har været i skolepraktik. Vi sikrer derved, at vi måler et fagligt niveau for hele den population, som indgår i effektanalysene.

I analyserne, hvor vi måler arbejdsmarkedstilknytningen, har vi inkluderet to variable, som ikke indgår i analyserne af det faglige niveau, nemlig hvilket år man har færdiggjort uddannelsen, og hvilket kvartal inden for året man har færdiggjort uddannelsen. Det er meget vigtigt at sikre sammenlignelige grupper for de to variable, da det dels har stor betydning for arbejdsmarkedstilknytningen, hvilket år (2006-2009) eleven færdiggør sin erhvervsuddannelse, og dels har betydning for ledighedsgraden året efter færdiggjort uddannelse, hvornår på året eleven har færdiggjort sin uddannelse. Ved at sikre balance mht. førstnævnte variable tager vi højde for, at der er store konjunkturudsving i perioden 2006-2009. Ved at skabe balance på sidstnævnte variable sikrer vi rimeligheden i at måle arbejdsmarkedstilknytningen for personer, som har færdiggjort deres uddannelse i forskellige kvartaler.

Ad 2) Estimering af propensity score

Propensity-scoren udregnes ved en logistisk regressionsmodel, hvor den afhængige variabel har to værdier. Værdierne er 0 for at gennemføre uddannelsen uden skolepraktik og 1 for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik (opdeles i over og under 30 %). Ved udregning af *propensity*-scoren beholdes den fulde model, dvs., at både signifikante og ikke signifikante variable beholdes i modellen.

Ad 3 & 4) Gennemførelse af matchningen og vurdering af kvaliteten af matchningen

Vi har brugt *radius caliper matching*⁵. Ved metoden defineres på forhånd, hvor stor forskel der må være på *propensity*-scoren for de enkelte cases i indsatsgruppen og deres match(es). Der defineres en *caliper* til at angive den maksimale afstand, personerne i kontrolgruppen må have til

⁵ Vi har forsøgt os med både *nearest neighbour caliper matching* og *radius caliper matching*. I vores tilfælde har den sidstnævnte metode været klart bedst til at skabe balancerede grupper, hvorfor vi har valgt denne.

personerne i indsatsgruppen. Alle de personer i kontrolgruppen, der er inden for den givne afstand, bruges som matches til personerne i indsatsgruppen. Vi har anvendt en maksimal afstand (caliper) på en fjerdedel af standardafvigelsen på propensity-scoren.

Efter matchning-proceduren er der gennemført en balancetestanalyse. Dvs., at vi har undersøgt, om fordelingerne på vores baggrundsvariable er ens for indsatsgruppen og kontrolgruppen. Balanceanalysen er gennemført ved kommandoen "pstest" i Stata. Vi får balancerede grupper for alle 26 delanalyser. Ved matchningen får vi balance på alle forklarende variable inklusive de variable, som ikke er signifikant korrelerede med indsatsen.

Generelt er der en høj grad af support i modellerne. Dvs., at vi for de fleste personer i indsatsgruppen finder matches i kontrolgruppen. *Off support*, dvs. de personer i indsatsgruppen, som vi ikke kan finde matches til, varierer mellem 0 og 23 personer, hvilket vurderes til at være relativt lavt. Undtagelsen er administration, hvor der er hhv. 32 og 40 personer off support på de to forskellige *outcomes* (hhv. karakter og ledighedsgrad). En mulig forklaring på dette resultat er, at elever, som er i skolepraktik på administrationsuddannelsen, i gennemsnit er i skolepraktik i 61,4 % af den samlede uddannelsestid, hvilket er langt mere end det samlede gennemsnit for de otte uddannelser (32,5 %). Det indikerer, at eleverne i skolepraktik på administrationsuddannelsen i højere grad adskiller sig fra elever i ordinær praktik.

På administrationsuddannelsen opnår vi ikke balancerede datasæt for den i udgangspunktet valgte caliper. Derfor vælger vi en mere konservativ caliper, hvilket er en af forklaringerne på, at der er flere personer off support. Når vi stiller et strengere krav til caliperen, så får vi mere balancerede data (vi ser bort fra en gruppe, som er vanskelig at finde matches til). Det betyder dog også, at vi smider flere observationer fra indsatsgruppen væk, da de er *off support*. Det peger på, at der er en gruppe på administrationsuddannelsen, som er særligt svær at matche. Det er her vigtigt at notere sig, at vi kun siger noget om effekten af skolepraktikken for den gruppe, vi rent faktisk kan finde matches til. Effektanalysen er ikke mulig at lave for den resterende gruppe.

Ad 5) Analyse af forskellen mellem gruppernes gennemsnit på resultatmålene

Der anvendes et T-test til at undersøge, om forskellen i gennemsnit for indsatsgruppen og kontrolgruppen er signifikant. I afrapporteringen har vi markeret signifikansniveauet ved at angive * for en signifikant effekt på 0,05-niveau og ** for en signifikant effekt på 0,1-niveau. Første tilfælde er et relativt sikkert udtryk for, at der er en effekt, mens sidstnævnte indikerer, at der formodentlig er en effekt. I appendiks D findes en samlet oversigt over resultaterne af effektanalysen.

Er der forskel på, hvordan skolepraktikeleverne præsterer fagligt, på tværs af institutioner?

Formålet med analysen er at undersøge, om der er forskelle på elevernes præstationer på tværs af institutioner. Vi har undersøgt dette ved at opstille en lineær regressionsmodel, hvor den afhængige variabel måles ved hjælp af elevernes faglige niveau på samme måde som i effektanalyserne. I modellen kontrolleres for de samme individkarakteristika som i de andre analyser (se operationaliseringsafsnittet). Derudover kontrolleres for andelen af uddannelsestiden, eleven har været i skolepraktik. Modellen er trimmet ved hjælp af *backward selection* med et inklusionskriterium på $p = 0,05$.

Analysen er afgrænset til institutioner, som har minimum 20 elever i skolepraktik, og hvor karakteroplysninger foreligger for minimum 20 elever. Vi ser kun på elever, der har minimum 10 % i skolepraktik i minimum 10 % af uddannelsestiden. Modellen opstilles kun for tømmerne, da det er den eneste uddannelse, hvor datagrundlaget er tilstrækkeligt stort til en analyse af denne type.

To forbehold skal nævnes i forhold til denne analyse. For det første kan man diskutere, om vi har korrigeret nok for elevgrundlaget til at tolke institutionsgennemsnittet som udtryk for institutionsniveau for skolepraktikken. For det andet kan de forskelle, vi ser mellem institutionerne, skyldes forskelle i karaktergivningingskulturer, således at underviserne på nogle institutioner giver højere karakterer end underviserne på andre institutioner – for samme indsats. Til trods for de to forbehold vurderer vi, at analysen indikerer, at der er forskel på, hvordan elever i skolepraktik klarer sig, afhængigt af hvilken institution de har gået på.

Appendiks D

Tabeller

Dette appendiks indeholder i tabelform resultaterne af undersøgelsens to hovedspørgsmål:

- Hvilke faktorer har betydning for, om man gennemfører en erhvervsuddannelse med eller uden skolepraktik?
- Hvad er effekten af skolepraktik målt på elevernes faglige niveau og deres tilknytning til arbejdsmarkedet?

Tabel 14-21 viser resultaterne for det første spørgsmål og tabellerne 22 og 23 viser resultaterne af effektanalysen.

Hvilke faktorer har betydning for, om man gennemfører en erhvervsuddannelse med eller uden skolepraktik?

Tabellerne nedenfor viser resultaterne af de logistiske regressionsanalyser for hver af de otte uddannelser. Parameterværdierne B er ligesom i den lineære regressionsmodel ændringen på den afhængige variabel, når den forklarende variabel ændres med en enhed, og alle andre variable er uændrede. Parameterværdien B er dog ikke umiddelbart let at fortolke i en logistisk regressionsmodel, men i denne sammenhæng er vi blot interesserede i, om faktoren har positiv, negativ eller ingen betydning for sandsynligheden for, at en elev gennemfører erhvervsuddannelsen med eller uden skolepraktik. Et negativt estimat indikerer, at faktoren har en negativ betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik. Omvendt indikerer et positivt estimat, at faktoren har en positiv betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik.

Tabel 14**Faktorer, der har betydning for, om eleven har gennemført erhvervsuddannelsen med eller uden skolepraktik – administrationsuddannelsen**

Faktor	B*	Standard- Fejl	P-værdi
Konstant	0,25	-	-
Aldersgruppe under 19 år	-1,97	0,44	0,000
Aldersgruppe mellem 19 og 24 år	-1,76	0,29	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2004	-1,12	0,45	0,013
Eleven er startet på hovedforløbet i 2005	-4,88	0,60	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2006	-5,22	0,62	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2007	-5,50	0,64	0,000
Eleven har et karaktergennemsnit på grundforløbet over gennemsnittet	-0,75	0,26	0,004
Mor har en erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse	-0,55	0,26	0,038
Far har en erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse	-0,68	0,25	0,007
Eleven har gennemført en gymnasial uddannelse inden erhvervsuddannelsen	-1,88	0,28	0,000
Eleven har gennemført en kort videregående uddannelse inden erhvervsuddannelsen	-2,86	1,16	0,014
Eleven har gennemført en mellemlang eller lang videregående uddannelse inden erhvervsuddannelsen	-1,30	0,66	0,047

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Referencegruppen for modellen er: Eleven er startet på hovedforløbet i 2003, eleven havde en grundskoleuddannelse som højeste fuldførte uddannelse inden påbegyndelse af erhvervsuddannelsen, eleven havde et karaktergennemsnit under gennemsnittet på grundforløbet, moderen har ikke en erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse, faderen har ikke en erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse.

* Et negativt estimat indikerer, at faktoren har en negativ betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik. Omvendt indikerer et positivt estimat, at faktoren har en positiv betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik.

Tabel 15**Faktorer, der har betydning for, om eleven har gennemført erhvervsuddannelsen med eller uden skolepraktik – bygningsmaleruddannelsen**

Faktor	B*	Standard- Fejl	P-værdi
Konstant	-1,44	-	-
Aldersgruppe under 19 år	+0,74	0,25	0,003
Aldersgruppe mellem 19 og 24 år	+0,77	0,24	0,001
Kvinde	+0,83	0,16	0,000
Eleven er indvandrer eller efterkommer fra et ikkevestligt land	+1,69	0,25	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2004	-0,80	0,21	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2005	-0,86	0,20	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2006	-1,05	0,21	0,000
Eleven har et karaktergennemsnit fra grundskolen over gennemsnittet	-0,76	0,22	0,001
Eleven har påbegyndt en anden erhvervsuddannelse	-0,59	0,26	0,021
Eleven har gennemført en anden erhvervsuddannelse	-1,00	0,39	0,010
Eleven har gennemført en gymnasial uddannelse inden erhvervsuddannelsen	-0,70	0,31	0,026

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Referencegruppen for modellen er: Eleven er mand, 25 år eller ældre, etnisk dansker, er startet på hovedforløbet i 2003, havde en grundskoleuddannelse som højeste fuldførte uddannelse inden påbegyndelse af erhvervsuddannelsen og har et karaktergennemsnit under gennemsnittet fra grundskolen.

* Et negativt estimat indikerer, at faktoren har en negativ betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik. Omvendt indikerer et positivt estimat, at faktoren har en positiv betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik.

Tabel 16**Faktorer, der har betydning for, om eleven har gennemført erhvervsuddannelsen med eller uden skolepraktik – kokkeuddannelsen**

Faktor	B*	Standard- Fejl	P-værdi
Konstant	0,59	-	-
Eleven er indvandrer eller efterkommer fra et ikkevestligt land	+1,12	0,31	0,000
Eleven har gennemført frivillig supplerende grundforløbsundervisning	+3,85	1,79	0,031
Eleven er startet på hovedforløbet i 2004	-0,93	0,19	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2005	-1,38	0,20	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2006	-1,89	0,27	0,000
Eleven har gennemført en gymnasial uddannelse inden erhvervsuddannelsen	-0,56	0,24	0,018
Far har en erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse	-0,48	0,17	0,003
Far har en mellemlang eller lang videregående uddannelse	-0,82	0,30	0,007
Mor har en kort videregående uddannelse	+0,90	0,38	0,019

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Referencegruppen for modellen er: Eleven er etnisk dansker, er startet på hovedforløbet i 2003, havde en grundskoleuddannelse som højeste fuldførte uddannelse inden påbegyndelse af erhvervsuddannelsen, og far og mor har grundskole som højeste fuldførte uddannelse.

* Et negativt estimat indikerer, at faktoren har en negativ betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik. Omvendt indikerer et positivt estimat, at faktoren har en positiv betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik.

Tabel 17**Faktorer, der har betydning for, om eleven har gennemført erhvervsuddannelsen med eller uden skolepraktik – mureruddannelsen**

Faktor	B*	Standard- fejl	P-værdi
Konstant	-1,18	-	-
Aldersgruppe under 19 år	+1,29	0,38	0,001
Aldersgruppe mellem 19 og 24 år	+0,94	0,34	0,005
Eleven har gennemført frivillig supplerende grundforløbsundervisning	+1,70	0,61	0,005
Eleven har påbegyndt en anden erhvervsuddannelse	-0,66	0,33	0,048
Eleven har et karaktergennemsnit på grundforløbet over gennemsnittet	-0,48	0,18	0,010
Eleven er indvandrer eller efterkommer fra et ikkevestligt land	+1,42	0,29	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2004	-0,86	0,23	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2005	-1,43	0,24	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2006	-1,78	0,26	0,000
Mor har en mellemlang eller lang videregående uddannelse	-0,53	0,26	0,039
Eleven har gennemført en gymnasial uddannelse inden erhvervsuddannelsen	-1,09	0,45	0,015

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Referencegruppen for modellen er: Eleven er 25 år eller ældre, etnisk dansker, er startet på hovedforløbet i 2003, havde en grundskoleuddannelse som højeste fuldførte uddannelse inden påbegyndelse af erhvervsuddannelsen, har et karaktergennemsnit under gennemsnittet på grundforløbet, har ikke gennemført frivillig supplerende grundforløbsundervisning, har ikke tidligere påbegyndt en erhvervsuddannelse, og moderen har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse.

* Et negativt estimat indikerer, at faktoren har en negativ betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik. Omvendt indikerer et positivt estimat, at faktoren har en positiv betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik.

Tabel 18**Faktorer, der har betydning for, om eleven har gennemført erhvervsuddannelsen med eller uden skolepraktik – tandklinikassistentuddannelsen**

Faktor	B*	Standard- Fejl	P-værdi
Konstant	-3,92	-	-
Mor har en lav indkomst	+0,65	0,23	0,004
Eleven er indvandrer eller efterkommer fra et ikkevestligt land	+2,41	0,21	0,000
Eleven har gennemført en gymnasial uddannelse inden erhvervsuddannelsen	-0,70	0,30	0,021
Eleven er startet på hovedforløbet i 2006	-0,47	0,22	0,032
Eleven er startet på hovedforløbet i 2007	-1,29	0,33	0,000
Eleven har gennemført en anden erhvervsuddannelse	-0,64	0,30	0,036

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Referencegruppen for modellen er: Eleven er etnisk dansker, er startet på hovedforløbet i 2003, havde en grundskoleuddannelse som højeste fuldførte uddannelse inden påbegyndelse af erhvervsuddannelsen, og moderen tilhører den højeste indkomstgruppe.

* Et negativt estimat indikerer, at faktoren har en negativ betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik. Omvendt indikerer et positivt estimat, at faktoren har en positiv betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik.

Tabel 19**Faktorer, der har betydning for, om eleven har gennemført erhvervsuddannelsen med eller uden skolepraktik – tømreruddannelsen**

Faktor	B*	Standard- Fejl	P-værdi
Konstant	0,85	-	-
Aldersgruppe mellem 19 og 24 år	-0,59	0,16	0,000
Eleven har gennemført frivillig supplerende grundforløbsundervisning	+1,59	0,44	0,000
Far har en mellemindkomst	+0,32	0,12	0,011
Far har en lav indkomst	+0,56	0,13	0,000
Eleven har et karaktergennemsnit på grundforløbet over gennemsnittet	-0,58	0,11	0,000
Mor har en erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse	-0,34	0,11	0,002
Mor har en kort videregående uddannelse som højeste fuldførte uddannelse	+0,75	0,26	0,004
Far har en erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse	-0,43	0,11	0,000
Eleven er kvinde	+1,63	0,71	0,021
Eleven er startet på hovedforløbet i 2004	-0,52	0,11	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2005	-3,95	0,24	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2006	-3,58	0,21	0,000
Eleven er indvandrer eller efterkommer fra et ikkevestligt land	+0,85	0,35	0,014
Eleven har gennemført en gymnasial uddannelse inden erhvervsuddannelsen	-1,07	0,24	0,000
Eleven har gennemført en anden erhvervsuddannelse inden påbegyndt uddannelse	-1,63	0,39	0,000

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Referencegruppen for modellen er: Eleven er 25 år eller ældre, etnisk dansker og mand, har ikke gennemført frivillig supplerende grundforløbsundervisning, faren tilhører den højeste indkomstgruppe, eleven har et karaktergennemsnit under gennemsnittet på grundforløbet, moderen har grundskole som højeste fuldførte uddannelse, faderen har grundskole som højeste fuldførte uddannelse, og eleven havde en grundskoleuddannelse som højeste fuldførte uddannelse inden påbegyndelse af erhvervsuddannelsen.

* Et negativt estimat indikerer, at faktoren har en negativ betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik. Omvendt indikerer et positivt estimat, at faktoren har en positiv betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik.

Tabel 20**Faktorer, der har betydning for, om eleven har gennemført erhvervsuddannelsen med eller uden skolepraktik – elektrikeruddannelsen**

Faktor	B*	Standard- Fejl	P-værdi
Konstant	0,07	-	-
Far har en lav indkomst	+0,80	0,18	0,000
Far har en mellemindkomst	+0,63	0,17	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2004	-0,93	0,15	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2005	-2,87	0,21	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2006	-2,97	0,23	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2007	-2,49	0,64	0,000
Eleven har et karaktergennemsnit på grundforløbet over gennemsnittet	-0,56	0,13	0,000
Eleven har gennemført en gymnasial uddannelse inden erhvervsuddannelsen	-0,59	0,24	0,014
Far har en erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse	-0,48	0,14	0,001
Eleven er kvinde	+1,78	0,47	0,000
Eleven er indvandrer eller efterkommer fra et ikkevestligt land	+1,32	0,39	0,039

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Referencegruppen for modellen er: Eleven er mand, etnisk dansker, er startet på hovedforløbet i 2003, faderen tilhører den højeste indkomstgruppe og har en grundskoleuddannelse som højeste fuldførte uddannelse, eleven havde en grundskoleuddannelse som højeste fuldførte uddannelse inden påbegyndelse af erhvervsuddannelsen og har et karaktergennemsnit under gennemsnittet på grundforløbet.

* Et negativt estimat indikerer, at faktoren har en negativ betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik. Omvendt indikerer et positivt estimat, at faktoren har en positiv betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik.

Tabel 21**Faktorer, der har betydning for, om eleven har gennemført erhvervsuddannelsen med eller uden skolepraktik – mekanikeruddannelsen**

Faktor	B*	Standard- Fejl	P-værdi
Konstant	-1,13	-	-
Aldersgruppe mellem 19 og 24 år	-0,38	0,19	0,041
Eleven er kvinde	+1,96	0,41	0,000
Eleven er indvandrer eller efterkommer fra et ikkevestligt land	+1,24	0,23	0,000
Mor har en lav indkomst	+0,31	0,14	0,022
Far har en lav indkomst	+0,40	0,13	0,003
Eleven er startet på hovedforløbet i 2004	-0,69	0,14	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2005	-2,74	0,20	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2006	-3,17	0,27	0,000
Eleven er startet på hovedforløbet i 2007	-2,11	0,64	0,001
Eleven har et karaktergennemsnit på grundforløbet over gennemsnittet	-0,56	0,13	0,000
Eleven har et karaktergennemsnit fra grundskolen over gennemsnittet	-0,38	0,15	0,012
Far har en erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse	-0,26	0,13	0,040
Eleven har gennemført en gymnasial uddannelse inden erhvervsuddannelsen	-1,15	0,42	0,040

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Referencegruppen for modellen er: Eleven er mand, 25 år eller ældre, etnisk dansker, er startet på hovedforløbet i 2003, havde en grundskoleuddannelse som højeste fuldførte uddannelse inden påbegyndelse af erhvervsuddannelsen, har et karaktergennemsnit under gennemsnittet fra grundskolen og har et karaktergennemsnit under gennemsnittet på grundforløbet, og faren har en grundskoleuddannelse som højeste fuldførte uddannelse.

* Et negativt estimat indikerer, at faktoren har en negativ betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik. Omvendt indikerer et positivt estimat, at faktoren har en positiv betydning for sandsynligheden for at gennemføre uddannelsen med skolepraktik.

Hvad er effekten af skolepraktik målt på det faglige niveau og tilknytning til arbejdsmarkedet?

Tabellerne nedenfor viser resultaterne af effektanalysen. Første kolonne i tabellerne angiver uddannelsen, anden kolonne viser, om indsatsgruppen har været kort eller lang tid i skolepraktik, og tredje og fjerde kolonne viser gennemsnittet for hhv. indsatsgruppen og kontrolgruppen. Femte kolonne viser forskellen i gennemsnit mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen. Sjette kolonne viser størrelsen på indsatsgruppen. De efterfølgende kolonner viser hhv. t-værdien, antal frihedsgrader, p-værdien og antal *off support*.

Tablet 22
Betydningen af skolepraktik for ledighedsgraden året efter endt uddannelse

Uddannelse	Indsats (omfanget af skolepraktik)	Gennemsnit, indsatsgruppen	Gennemsnit, kontrolgruppen	Forskel mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen i procentpoint	Størrelse på indsatsgruppen	T-værdi	DF (frihedsgrader)	P-værdi	Off support (antal personer, vi sorterer fra indsatsgruppen)
Administration	Over 30 %	12,7 %	7,4 %	5,4	103	2,11	204	0,036	40
Administration	Under 30 %								
Bygningsmaler	Over 30 %	20,6 %	10,6 %	10,0	153	4,45	304	0,000	23
Bygningsmaler	Under 30 %	16,5 %	12,1 %	4,4	253	2,70	504	0,007	5
Kok	Over 30 %	7,2 %	3,8 %	3,4	96	2,36	190	0,019	6
Kok	Under 30 %	6,1 %	4,3 %	1,8	238	2,06	474	0,039	5
Murer	Over 30 %	23,9 %	16,4 %	7,5	125	2,57	248	0,011	1
Murer	Under 30 %	19,7 %	18,5 %	1,2	198	0,58	394	0,562	6
Tandklinik-assistent	Over 30 %	18,4 %	11,2 %	7,3	132	2,94	262	0,004	5
Tandklinik-assistent	Under 30 %	13,7 %	11,7 %	2,0	141	0,96	280	0,338	2
Tømrer	Over 30 %	7,0 %	5,0 %	2,0	402	1,39	802	0,165	11
Tømrer	Under 30 %	10,3 %	7,5 %	2,8	440	2,56	878	0,011	1
Elektriker	Over 30 %	5,2 %	3,3 %	1,9	161	1,31	320	0,191	13
Elektriker	Under 30 %	3,5 %	3,3 %	0,2	280	0,22	558	0,826	6
Mekaniker	Over 30 %	10,4 %	6,2 %	4,2	237	2,50	472	0,013	4
Mekaniker	Under 30 %	7,2 %	5,3 %	1,9	345	1,70	698	0,090	2

Kilde: data fra UNI-C og DST.

grå skravering = utilstrækkeligt datagrundlag.

Tabel 23
Betydningen af skolepraktik for karakterniveauet

Uddannel- se	Indsats (om- fanget af skolepraktik)	Gen- nemsnit, indsats- gruppen	Gennem- snit, kon- trolgruppen	Forskel mellem indsatsgruppen og kontrolgrup- pen i procentpo- int	Størrelse på indsats- gruppen	T-værdi (fri- heds- grader)	P-værdi	Off support (antal perso- ner, vi sorterer fra indsats- gruppen)	
Admini- stration	Over 30 %	6,76	7,48	-0,72	84	-1,67	166	0,097	32
Admini- stration	Under 30 %								
Bygnings- maler	Over 30 %								
Bygnings- maler	Under 30 %								
Kok	Over 30 %	6,58	7,42	-0,84	85	-2,96	168	0,004	5
Kok	Under 30 %	6,86	7,63	-0,77	212	-4,47	422	0,000	1
Murer	Over 30 %	5,63	6,09	-0,47	120	-1,69	238	0,092	8
Murer	Under 30 %	5,84	6,29	-0,45	196	-2,01	390	0,045	1
Tandklinik- assistent	Over 30 %								
Tandklinik- assistent	Under 30 %								
Tømrer	Over 30 %	6,49	6,73	-0,24	382	-1,49	762	0,136	4
Tømrer	Under 30 %	6,94	7,03	-0,10	427	-0,81	852	0,418	4
Elektriker	Over 30 %	7,21	7,48	-0,26	104	-0,91	208	0,364	7
Elektriker	Under 30 %	7,65	7,69	-0,04	187	-0,17	372	0,865	7
Mekaniker	Over 30 %	6,53	6,95	-0,42	161	-1,66	310	0,098	2
Mekaniker	Under 30 %	7,03	7,32	-0,29	235	-1,75	468	0,081	2

Kilde: data fra UNI-C og DST.

Grå skravering = utilstrækkeligt datagrundlag.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

Østbanegade 55, 3.
2100 København Ø

T 35 55 01 01
F 35 55 10 11

E eva@eva.dk
H www.eva.dk

Danmarks Evalueringsinstitut udforsker og udvikler kvaliteten af dagtilbud for børn, skoler og uddannelser. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

Læs mere om EVA på vores hjemmeside, www.eva.dk.
Her kan du også downloade alle EVA's udgivelser
– trykte eksemplarer kan bestilles via en boghandler.

ISBN: 978-87-7958-681-9

